

Naročnina

za državo SHS:

a) po pošti mesečno Din 12
b) dostavljeno na dom
mesečno 10

za inozemstvo:

mesečno Din 20

Sobotna izdaja:

v Jugoslaviji Din 15
v inozemstvu 35

Mesečna priloga: Vestnik SRSS

SLOVENEK

Cene inseratom:

Enostopna petina vrsta mali
oglas po Din. 1.— in Din. 1.50,
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2.—, poslena št.
po Din. 3.—.Pri vsakem naročilu poslati
lahja vnak dan izvzemiti
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 8/III.
Bokopali se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprav. št. 328.Uprava je v Kopitarjevi ul. 8. — Račun poštne brau.
ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglaš.
zagreb 39.011, sarajev 7563, praga in dunaj 24.797

Kulturnobojna ministra.

V Belgradu imamo ministrstvo, ki se po vsej krivici imenuje ministrstvo za — prosveto. Odkar zopet načeljuje temu ministrstvu inkarnacija centralizma in sovražstva do katoličanov, ki jo navadno imenujemo g. minister Svetozar Pribičević, od tedaj je začela ugašati skrb za kulturo in ministrstvo prosvete se je izpremenilo v centralno pisarno za protikatoliško gonjo. In za to ministrstvo plačuje država letno malo manj nego 428 milijonov dinarjev. Takorekoč vsak dan pride kaka nova Jobova pošta iz tega ministrstva, ki naznanja, da se je zopet ubila kaka panoga našega šolstva. Enkrat je v nevarnosti medicinska, potem tehniška fakulteta, potem kar cela univerza, ker so črtani krediti za profesorje, potem se ukinja na srednjih šolah pouk neobveznih predmetov, ker ima minister pač stotine milijonov kron na razpolago za sokolstvo in podobne društvene avantgarde svobodomiseltva, ne pa za zadostno srednješolsko izobrazbo, končno pa se je lotil še tistih, za kulturo najnedostopnejših krajev v Sloveniji, kjer so imeli dosedaj zasilne šole. Proti volji dotičnega, kulture žejnega prebivalstva se tako od ministrstva za prosveto uvaža v Sloveniji analfabetizem, ki ga pri nas takorekoč nismo več poznali, zato, da bomo počasi tudi v tem oziru izenačeni z drugimi pokrajinami, ki brez lastne krivde niso bile dosedaj deležne teh najelementarnejših dobrin. Tako izgleda kulturno delovanje tiste stranke, ki je za delovanje svojega prosvetnega ministra odgovorna. In ti ljudje se šemijo, da so — naprednjaki. To naprednjaštvo nosite samo na jeziku in vaše ministrstvo prosvete — državno tako ministrstvo ni — je samo ministrstvo za kulturno herostratstvo in kulturni boj. Kje najde gospod minister toliko časa, da bi se briga za prospeh državnega šolstva, ko pa ima toliko posla s privatnimi verskimi šolami in cerkvenimi občinami v Vojvodini, ki imajo kaj premoženja. Ne samo, da je vzel katoličanom v Vojvodini verske šole, lotil se je celo cerkvenih občin in odredil konfiskacijo njihovega premoženja, s katerim so vzdrževale verske šole, da odda to premoženje državnim šolskim odborom. Dobro je označil dr. Korošec v svoji tozadevni interpelaciji ta ukrep kot rop nekompetentnega ministra za prosveto.

Kar dela veliki mojster v prosvetnem ministrstvu v velikem štilu, v tem ga mora posnemati seveda njegov učenec in pribočnik v ministrstvu za vere v manjšem. Samo da drži isto kulturnobojno »linijo«. V ministrstvu za vere je manj katoličanov kakor muslimanov, tako da je delal proračun katoliškega oddelka pravoslavni uradnik. Da bi se minister dr. Krstelj izognil tem očitkom, je vpoklical v ministrstvo enega katoličana, ne morda pet ali še več.

Toda kdo je ta novi mož? Je to neki dr. Avgust Čičić, franjevac iz Bosne, ki je prosil za sekularizacijo, pa mu ni bila dovoljena, vsled česar po svoji vesti ne bi smel nastopiti nobene službe razven one, ki mu jo odkaže njegov redovni predstojnik. Pri ljudskem štetju je prečrtal označbo, da je rimsko-katoliške vere in je izpolnil rubriko z označbo krščanski. Ker se je preveč prijateljil z nasprotniki cerkve, je bil s svojega mesta odpoklican in poslan v Tuzlo, kjer je zmenjal običajni napis »župni urad« z običajnim pravoslavnim napisom »parohijsko zvanje«, da bi se priljnil režimu. Nadškof sarajevski tudi ni soglašal, da ostane ta dušni pastir v Tuzli. Zato ga je pa dr. Krstelj imenoval za referenta v ministrstvu za vere in s tem pritisnil sedanji vladi pečat pomočništva v puntarskem gibanju proti katoliški cerkvi. Vlada se ne bo mogla izgovarjati, da je za to odgovoren samo minister dr. Krstelj, ker ta slučaji ni osamljen. V Vojvodini je polno profesorjev Čičićeve vrste, ki imajo izpite in ki nimajo izpitov. Tako je v Subotici postavljen za nadzornika srednjih šol bivši franjevac Gančević, ki tudi ni sekulariziran. Vlada podpira take ljudi, ki so v očeh katolikov puntarji proti katoliški cerkvi in to kljub temu, da je leta 1920 izšla naredba, da noben duhovnik ne sme biti sprejet

v državno službo brez privoljenja pristojne cerkvene oblasti. Tisti, ki bi jih cerkvena oblast priporočila za državno službo, bi gotovo ne bili sprejeti, ker sedanja vlada hoče za vsako ceno horbo proti katoliški cerkvi, dasiravno pripravlja konkordat z Rimom. Kako malo resno misli vlada s konkordatom, je pokazala s tem, da je poverila mesto sekretarja v odboru za pripravo konkordata Aniču, duhovniku iz dubrovniške škofije, ki je po milosti demokratov in ne

po volji cerkvene oblasti bil sekretar pri našem poslaništvu v Rimu in je sedaj sekretar v zunanjem ministrstvu. Tak protikatoliški duh vlada torej pri celi sedanji vladi z ministrom Pueljem vred, ker bi sicer taki slučajji ne bili takorekoč na dnevnem redu. Prednjačita pa minister Svetozar Pribičević in dr. Krstelj. V tem in edino v tem sovražstvu proti katoliški cerkvi obstoji vse kulturno »naprednjaštvo« teh dveh kulturnih nazadnjakov.

Pred demisijo vlade.

RADIKALI IZZIVAJO KRIZO.

Belgrad, 14. oktobra. (Izvirno) Danes je Pašić z ozirom na demisijo vlade, katera stoji pred durmi, začel razgovore v svrhu sestave nove vlade. Danes je Pašića posetil minister Puelj, ki mu je razložil svoje mnenje in naglašal da njegova stranka vsekakor želi ostati v vladi (to že zdavnaj vemo. Op. ur.), je pa mišljenja, da bi bilo najprej potrebno, da vlada poda demisijo, a šele potem naj bi se začeli obvezni razgovori. — Potem je posetil Pašića minister Omerović, ki se je izjavil v istem smislu. — Jutri ob 9. uri dopoldne se vrši seja ministrskega sveta, na kateri se bo razpravljalo o demisiji vlade. Na tej seji bi imela pasti definitivna odločitev v tem vprašanju, ker so ministri iz radikalne stranke na temelju sklepa kluba radikalne stranke obvezani, da nastopijo proti koaliciji z demokratsko stranko.

Belgrad, 14. okt. (Izv.) Danes se nahaja tu samo malo poslancev, vsled česar se ni

vršila seja niti demokratskega niti radikalnega kluba. Dan je navidezno miren, toda za kulisami se vrši ljuta borba. Obe stranki skušata, da iz krize izlečeta čim več koristi vsaka zase.

Belgrad, 14. okt. (Izv.) Radikalna »Tribuna« piše: Jutri ob 9. dopoldne se vrši važna, naravnost usodna seja ministrskega sveta. Iz zanesljivega vira izvemo, da bodo na tej seji radikali otvorili krizo vlade in sicer zaradi izdajstva — nad vidovdansko ustavo od strani demokratske stranke, izvršenega s posetom zagrebškega kongresa ter z vberajšnjimi resolucijami glavnega odbora demokratske stranke. Ta sklep radikalne stranke v vladi, kateri znači prelom z nemoralo današnje koalicije in začetek čiščenja situacije, bo od celokupne radikalne stranke navdušeno pozdravljen. V zvezi s to sejo ministrskega sveta je kralj danes sprejel min. predsednika Pašića v posebni avdienci.

Zanimive podrobnosti iz seje glav. odbora dem. stranke.

Belgrad, 14. okt. (Izv. Po sklepu zasedanja glavnega odbora dem. stranke se šele izvedo različne zanimive podrobnosti. Tako n. pr. so Pribičevićevi pristaši imeli pripravljen predlog, da se izključi iz demokratske stranke dr. Voja Veljković in sicer z motivacijo, da je edini iz demokratske stranke glasoval proti kraljevi civilni listi, s čimer je prizadel stranki v očeh krone veliko škodo. Šele, ko so Pribičevići po sondiranju terena izprevideli, da za ta sklep ne bodo dobili večine, ga niso predložili.

Intrige Pribičevićeve skupine proti dr. Ribarju.

Belgrad, 14. oktobra. (Izvirno) Pribičevići so se domenili s svojimi prijatelji iz radikalnega kluba, da bodo napeli vse moči, da dr. Ribar ne bo več izvoljen za predsednika narodne skupščine. Davidovičeva skupina pa je sklenila, da bo iz tega napravila vprašanje in da pride do novega konflikta, ako bi Pribičevići ne opustili te namere.

Uradniška pragmatika.

Belgrad, 14. oktobra. (Izvirno) Na današnji seji pododbora za uradniško pragmatiko je poslanec Jugoslovanskega kluba Sušnik skupaj z zemljoradniki predlagal, da se ministri ne sprejmejo v uradniško pragmatiko, ker niso uradniki, ker se zanje ne zahteva nikakršna kvalifikacija. — Večina je ta predlog odbila ter ministe uvrstila med uradnike izven vsake kategorije in s posebno plačo. — Nato je poslanec Sušnik predlagal, da se v zakon sprejme določilo, da se v vpokojencem, kateri so dosegli pokojnino na podlagi polnoletnega službovanja, ne more v nobenem slučaju disciplinarnim potom odvzeti pokojnina. Tudi ta socialni predlog je demokratsko-radikalna večina odbila. — V ponedeljek se seja nadaljuje.

Glasovi o Häuslerjevi skupini.

Belgrad, 14. okt. (Izv.) »Tribuna« poroča, da se v političnih krogih govori, da bo Häuslerjevemu koraku sledilo še okoli 15 poslancev seljačke republikanske stranke, kateri da pridejo za njim v Belgrad.

AVDIJENCE PRI KRALJU.

Belgrad, 14. okt. (Izv. Jutri sprejme kralj v avdienci papeževga nuncija mons.

Pelegriettija in nizozemskega poslanika, katera mu izročita svoja poverljiva pisma. — Danes je kralj sprejel državnega svetnika dr. Franca Potočnjaka in mons. Bulića.

Rudarska stavka v Moravski Ostravi končana

Praga, 14. okt. (Izv.) Danes so se vršila v notranjem ministrstvu pogajanja radi rudarske stavke v Moravski Ostravi. Došlo je do sporazuma med podjetniki in delavci. V ponedeljek 16. t. m. bodo rudarji zopet pričeli delati.

češkoslovaški parlament.

Praga, 14. okt. (Izv.) Delovni program češkega parlamenta: Predsedstvo senata se sestane 15. oktobra. Sestanek klubskih in strankinih načelnikov se vrši 23. oktobra. Dne 24. oktobra pa se sestane parlament k plenarni seji, na kateri bo prečital novi predsednik vlade vladno izjavo in na kateri predloži finančni minister dr. Rašin svoj finančni ekspozé. 28. oktobra se vrši seja, kateri bodo prisotnovali tudi jugoslovanski parlamentarci.

Izjava dr. Rašina o češki finančni politiki.

Dunaj, 14. oktobra. (Izvirno) Zastopnikom časopisja je izjavil novi finančni minister dr. Rašin, da bo proračun za leto 1923. do maleda aktiven. Znesek 900 milijonov kron, kolikor bo država dobila manj na davkih, bo mogoče pokriti z omejitvijo drugih izdatkov. Uradniške plače se bodo znižale najkasneje 1. aprila l. 1923. Valutarna politika češke države se ne bo spremenila. On da bo poskusal držati vrednost krone tako, da gospodarstvo ne bo izpostavljeno prevelikim potresom. Glavni pogoj za izvedbo deflacije pa je znižanje premogovnih cen; kajti to ne gre, da bi premog tudi še danes veljal 23 krat toliko kakor pred vojno.

Praga, 14. (Izv.) Finančni minister dr. Rašin je izjavil, da bo vlada pritisnila v prvi vrsti na lastnike premogokopov, da znižajo ceno premogu z ozirom na rastočo vrednost češke krone, ker smatra to sredstvo kot eno najuspešnejših v boju za znižanje količine papirnatega denarja.

BREZPOSELNOST NA ČESKEM.

Praga, 14. (Izv.) Glasom uradne statistike je na Češkem nad 33.000 brezposelnih. Od tega števila odpade na Češko 19

tisoč, na Moravsko 9 tisoč, ostanek pa na Slovaško.

SLABA LETINA VSLED NALIVOV.

Bruo, 14. okt. (Izv.) Iz vseh delov Morave prihajajo poročila o škodi, ki jo je prizadelo dolgotrajno deževno vreme. V mnogih krajih, zlasti v hribovskih, krompirja še niso izkopali, ker ga ne morejo odvažati. Tudi sladkorne repe je še obilo na polju. Tudi jesenska poseitev še ni končana in je mnogo polja neobdelanega.

VELEIZDAJNISKA AFERA V ČESKOSLOVAŠKI.

Praga, 14. okt. (Izv.) Informacijska pisarna ministrstva za narodno brambo javlja, da so zaprti v veleizdajniški aferi doslej le trije častniki: Jurij Novakovsky, kapitan Wolf in Jan Wurm. Jan Novakovsky je izpuščen. Vse vesti o številnih aretacijah častnikov pa so pretirane.

PRED SPLOŠNO STAVKO PO ČESKOSLOVAŠKEM.

Moravska Ostrava, 14. oktobra. (Izvirno) Zaradi rudarskega štrajka so ustavili delo tudi v tvornici za vagone v Pragi in v livarnah v Vitkovicah.

Padec marke.

Pariz, 14. oktobra. (Izvirno) Reparačijska komisija se je danes posvetovala o predlogu Bradburyja, kako bi se dalo finančno podpreti Nemčijo in preprečiti nadaljni pad marke. Njegovi predlogi predvidevajo ureditev proračuna tako, da se iz njega izločijo vse postavke, ki stoje v zvezi z odplačilom vojnih dolgov, da se vrednost marke ustali in da se sedež reparačijske komisije prenese v Berlin.

PODPIS GRŠKE.

Atene, 14. oktobra. (Izv.) Grška vlada je podpisala pogdbo sklenjeno v Mudaniji.

BETHLENOVO POSESTVO RAZLAŠČENO.

Pešta, 14. oktobra. (Izv.) Agrarna komisija za Sedmograško je razlástila velepossestvo grofa Bethlena, ogrskega ministrskega predsednika.

SPANSKE TEŽAVE V MAROKO.

Madrid, 14. oktobra. (Izvirno) Listi javljajo iz Malage, da je več vojnih ladij obstreljevalo mestce Alhucemas, da podpro izkrcavanje čet.

VELIKANSKA TATVINA.

Berlin, 14. oktobra. (Izvirno) V posojilnici v Königshütte je bilo ukradenih 40 milijonov nemških in 150 milijonov poljskih mark.

USMRČEN RADI VOHUNSTVA.

Budimpešta, 14. okt. (Izv.) Danes dopoldne je bil obešen Ladislav Pognar, ki je bil obsojen na smrt radi špionaže. Državni upravnik Horthy je prošnjo za pomiloščenje zavrnil.

Proslava dr. Jan. Ev. Kreka v Pragi.

Malo je tako velikih momentov za zblizanje jugoslovanskega delovnega ljudstva s češkim delavcem, kot je bil dan 8. oktobra 1922 ko se je jug. kat. akad. društvo »Kreka« spominjalo prerano umrlega voditelja slovenskega proletarijata. Ni bil zaman klic po prerorenju cele človeške družbe po samem sebi, jugoslovansko kat. »ljajstvo« v Pragi je začutilo in razumelo praznoto ideologije materijalizma in to v takozvanem templju slovanske svobodne misli. Oprostilo se je malenkostnih spon napačnega sramu in proslavo spomina petletnice smrti moža, ki si ga je postavilo za zvezdo vodnico, praznovalo v prvi vrsti s skupnim sv. obhajilom.

Nepopisno krasen je bil pogled na sklenjene vrste mladih jug. inteligentov, s katerimi so pristopili k mizi Gospodovi tudi češki akademiki in češki Orli. Nabito polna kapela v koleji Arnošta s Pardubic je bila priča, da se ne samo jug. akad. mladina zaveda načel, katere je postavil ustanovitelj orlovske organizacije, ampak, da gre z njo roka v roki tudi češka akademika in orlovska organizacija.

Iskrasta misel, da se predava o velikem pokojniku v češkem jeziku, je žela uspehe na slavnostnem zborovanju društva »Krek«, ki se je vršilo v prostorih Češke Lige Akademike. Nabito polna ni bila le glavna dvorana, ampak tudi hodnik. Po iskrenem pozdravu predsednika »Krek« tov. Jožeta Majceta, je sledilo njegovo predavanje v češkem jeziku »Krek kot socialni delavec in politika«. Podal je jasno in točno sliko zasluga, ki jih ima največji slov. kršč. socialist, najagilnejši zadrugar in najspretnejši izobraževalec. Razjasnil je občinstvu pravilno pojmovanje Krekovega jugoslovanstva, ki je bilo zasnovano na demokratizaciji celega javnega življenja. Predavanje je napravilo globok in mogočen vtis. Drugo predavanje tov. Franje Mande »Krek kot demokrat in literat« je bilo polno krasnih epizod bogatega življenja moža, ki se sme z vso pravico uvrstiti med najboljše in najplodovitejše sinove naše zemlje. Tretji govor je imel predsednik praške orlovske župe dr. David »Krek ustanovitelj Orlac«, ki je z neobičajnim poznavanjem naših razmer izvrstno rešil svojo težko nalogo.

V trajnem spominu pa ostane vsakemu trenutek, ko je predsednik »Krek« vzpodbujal navzoče za nadaljno zvesto delo na kršč. kulturnem polju, člane »Krek« pa pozval, da prisežejo zvestobo idealom in ciljem kršč. kulture, katero nam je označeval pridigar iz Sv. Jošta. M. A.

Politične novice.

— »Srbska stranka«. Približno pred dvema letoma so se združili v Belgradu nekateri srbski plemenski šovinisti, da propagirajo misel Velesrbije. Na zunaj niso nastopali kot stranka, pač pa imajo svoje glasilo v zloglasnem »Balkanu«. Ta je urejevan čisto v duhu znanega Čokorila, ki je v Sarajevu s svojo blazno politiko doživel popoln fiasko in je odšel nato v Ameriko, kjer na vladne stroške nadaljuje srbsko propagando. Zadnji čas pa so pristaši velesrbske ali, pravilno povedano, vsesrbske misli začeli nastopati kot stranka. Belgrajski listi o tem molče. Sarajevska »Naša Pravda« pa objavlja sedaj oklice krajevne odbora »Srpske Stranke« v Kreki pri Tuzli, v katerem ta poziva na »prvo veliko javno skupščino«, dasi po zatrdilu »Naše Pravde« v Kreki ne živi niti eden srbski domačin, ampak so samo priseljenci. Tudi v Metkoviću so nameravali te dni organizirati »Srpsko stranko«, kar pa jim je notranji minister zabranil. V Dalmaciji se vlada boji tega pokreta, ker ve kakšna burja bi tam nastala, ako bi dopustila stranko s takim programom, ki nasprotuje celo temeljnim načelom vidovdanske ustave. Cesar pa si vlada ne upa dopustiti v Dalmaciji, to dopušča v Bosni. Še več, zdi se, da tam Pašić velesrbsko stranko podpira, ker vidi v njej protiutež Protičevemu programu. Politika plemenske hegemonije in vrh tega neiskrena!

— Nove politične stranke. »Slobodna Tribuna« javlja iz Belgrada, da se v mnogih krajih v Srbiji in v Bosni javlja razpoloženje za ustanovitev »stranke kraljeviča Jurija«. — Dalje izvem iz istega lista, da obstoje na jugu že tri »srbske stranke«, ki se medsebojno ljuto koljejo, ker vsaka dolži drugo, da ji je ukradla čestito srbsko imec.

— Politična kriza na Angleškem stopa zdaj v odločilni stadij. V nekaterih ozirih je — si licet parva componere magnis — podobna naši. Sedanja vlada sloni namreč na koaliciji med liberalci in konservativci. Ti so pa zdaj ne samo medseboj razklani, ampak vsaka teh strank ima razdor sama

v sebi. Kriza je bila že dolgo latentna, izbruhnila pa je z vso ostroščjo zdaj, ker javnost različno presoja politiko Lloyd Georgeja napram Turčiji. Tako je pravzaprav Kemal-Paša vzrok, da pride na Angleškem najbrž že pred Božičem do razpusta parlamenta in novih volitev. Kakšna koalicija za vlado potem, je še čisto nejasno. Glavno je, da Anglija nima boljšega moža kot je Lloyd George, da bi mogel za njim prevzeti vlado. Mnogi prisojajo pri novih volitvah največ uspeha Delavski stranki (Labour Party), ki ministrskega predsednika ostro napada zaradi orientalske politike, vendar pa so menda tudi delavski voditelji na tistem mnenja, da je Lloyd George s svojim energičnim nastopom rešil svetovni mir. In ker je Lloyd George tudi v drugih ozirih delavski stranki zelo na roko, ni neverjetno, da ne bi nove volitve imele za rezultat ustvarjenje liberalno-delavske koalicije z Lloyd Georgeom na čelu. V tem slučaju bi se dosedanje smernice angleške politike veliko ne spremenile. Lloyd George je imel v soboto, to je sredi, govor v Manchesteru, ki velja pravzaprav kot otvoritev volivne kampanje.

— Rusija in Francija se vedno bolj zblizujeta. Trgovska zbornica v Marselju je vzela nase iniciativo, da se osnuje kartel vseh francoskih trgovskih zbornic, ki naj čimprej solidarno začno z vzpostavitvijo trgovinskih odnosov z Rusijo. Vsa ta akcija je delo poslanca Herriota, ki se pravkar vrača iz Rusije nazaj v Francijo. Tudi iz ekspozicije Čičerina v osrednjem izvrševalnem odboru sovjetov v Moskvi se jasno razvidi, da gre razvoj v smeri nekeke velike politične in gospodarske poravnave med Rusijo in Francijo. Čičerin je pri tej priliki dejal, da bo treba odškodovati bивše francoske lastnike v Rusiji in sploh pokazati veliko odjenjivost.

— Finančni položaj Nemčije je čezdalje slabši in naravnost katastrofalen. Marka pada in pada in bo še padala. Od celokupnih izdatkov države tega leta, ki znaša okoli 94 milijard mark, se dozdaj ni pokrilo več kot 4% in ves ostali znesek vsled tega pride na račun višjega dolga. Francija je vsled tega seveda v skrbel, ker možnost odplačevanja reparacij čezdalje bolj izginja. S tem, da se je 31. avgusta Nemčiji dovolil faktično moratorij, se je splošno upalo, da se padanje marke ustavi, zgodilo se je pa čisto nasprotno, da celo še bolj pada. Francoska javnost, ki poudarja, da državne finance Nemčije propadajo, dočim posamezniki bogate, se vrača k ideji okupacije in represalij, oziroma popolne kontrole nad Nemčijo, vprašanje je samo, ali bo to šlo in se bo li s tem položaj izboljšal.

Novice iz Albanije.

(Od našega dopisnika.)

Tirana, 3. oktobra.

Parlament se je posvetoval o vladavini v Albaniji in sklenil, da bodi monarhična; dokler pa se kralj ne izvoli, ga bo nadomestoval kraljevski svet, ki se bo volil vsaka tri leta, ako bi se v tem roku še ne izbral kralj ter bo njegove kompetence določil parlament, ki je v to svrhu izvolil komisijo. Končno javno bo sklepala o vsem tem narodna skupščina, ki naj se čimprej skliče.

Parlament se bo potem bavil s potrebnimi določbami v svrhu varstva svobode vseh ver in cerkva ter njihove enakopravnosti. Praktično pride to zaenkrat najbolj v poštev v toliko, da se razveljavijo določbe muslimanskega šerijata, ki so dozdaj veljale in glasom katerih je n. pr. musliman, ki je prestopil v krščansko vero, izgubil pravico do očetove dediščine. Glede zakonov pa je že administrativnim putem bilo določeno, da je

v tem oziru kompetentno glede vsake konfesijske duhovno sodišče, kojega sklepe bo civilna oblast izvrševala.

Parlament je imenoval tudi komisijo 8 članov, da preiščejo točno postanek puča bivšega kabineta Hasana bega Prištine, ki se je bil osnoval marca meseca t. l. pod egido italijanske vlade, da pod pretezo nekakih neredov privoli v izkrcanje 10.000 karabinierov v Sv. Ivanu Meduanskem. Kakor znano, se je puč popolnoma ponesrečil in je odkritje italijanskih intrig, ki so merile na zadušitev albanske neodvisnosti, imelo za efekt popolno obsovanje Italije v Albaniji. Albanci se čudijo drznosti Italije, katera se zdaj bori za neodvisnost in pravice Turčije, dočim je preteklo komaj pol leta, ko je hotela poteptati svobodo Albanije! Komisija bo prinesla še več luči v to zadevo in napravila popoln red.

Vlada je potem svojega zastopnika na Dunaju, dr. Pekmezija, zaprosila avstrijsko vlado za razsežne železniške načrte, ki jih je bila prejšnja avstro-ogrska vlada napravila za Albanijo, ker bo vlada pristopila v svojem času k izvrševanju našega železniškega programa.

Glede organizacije financ je »Društvo narodov« poslalo v Albanijo eksperta, ki je »Društvu« poslal svoj referat. Pričakuje se, da pošlje »Društvo« v Albanijo enega eksperta za carinstvo, enega pa za državne finance v obče. Gre tudi za posojilo, za banko in za koncesije. Tuji kapital se za Albanijo zelo zanima in se v Tirani nahajajo mnogi komisijonarji, ki se potegujejo zlasti za rudniške in lesne koncesije; zdi se pa, da vlada koncesije rajši podeljuje domačim družbam in se nasproti tujim drži rezervirano. Pač pa se je v Skadru etablirala neka švicarska firma, ki ima menda velike gospodarske načrte.

Marljivo se giblje tudi učna uprava, ki odvarja nove šole, kjer le more. — Ceste so v zelo slabem stanju, zato se vlada trudi, da tudi tu dobi ekspertov iz inozemstva.

Volivni boj med mladini in starini.

Občinske volitve razgrevajo sicer vrste starih in mladih demokratov, ljudstvo v celoti pa opazuje ta prepir od daleč in misli samostojno. »Jutrovske« glasilo je danes krstilo stare gospode pri »Narodu« za »stranko ljubljansko frakarijo«. To je bilo sicer točno povedano, vendar v toliko premalo, ker med ljubljansko frakarijo spadajo po vsej pravici tudi gospodje od »Jutrac« »Narod« danes dokazuje, da frakarijo ni nič nečastnega. Seveda ni! Bog vam ga požegnaj, ampak za sposobnost socialne in gospodarskega dela na občini ni frak še noben dokument, včasih celo ravno nasprotno. V boj proti starinom je posegel tudi »Tabor« v Mariboru ter imenoval starinsko stranko — stranko bankirjev. »Narod« pa odgovarja »Taboru« in pravi, da je JDS stranka bankirjev. Gospodje, zakaj se kregate? Saj imate oboji prav — saj v tem oziru. Le vprašajte gospode narodne socialiste, kako so vam jih v tem oziru naštevati v zadnjem občinskem svetu!

Kakor običajno vsak dan, tako tudi včeraj »Slov. Narod« očita »Jutrovcem«, da so umazani po raznih aferah. Včeraj jim to slabo lastnost očita bolj postrani s temi le besedami: »Naj bodo (starini) v Jutrovih očeh frakariji, eno pa jih odlikuje, da so možje čistih rok, ki jih ne obremenjuje nobena umazana afera.« To je kratko povedano. »Jutru« bo odgovor težak. Gotovo je, da »možje čistih rok« ne morejo sedeti skupaj z ljudmi, ki so obremenjeni z »umazanimi aferami!« Tako bi človek sodil. Toda ne! Gospodje »čistih rok« bi bili pripravljeni iti skupaj z ljudmi »umazanih afer«. V

petek je g. dr. Ravnlhar sam s svojim podpisom povedal v »Slov. Narod«: »Gospodje odposlancem JDS, ki so bili pri meni radi morebitne sprave, sem izrecno rekel in to dvakrat ponavljal: Ako se vam posreči pridobiti NSS za skupni nastop z oficijelno JDS, potem a la bon bonheur, potem bi bil s gotovimi pogoji pripravljen iti s JDS«. Tedaj gospodje starini vendar le niso tako natančni. Le rahločutnosti gg. NSS se imajo zahvaliti, da so ostali »čisti«.

Ljudje božili! V tem in takem tonu se vrši volivni boj med mladino in starini. Brez načel, brez programa — samo o sebe in generalih! Ne! En komunalni program pa le imajo; tega tudi vsak dan ponavljajo. Sinočnji »Narod« ga pogreva že do nezvestosti. Starini so si nadeli nalogo, »da preprečijo, da bi Ljubljana zopet prišla pod klerikalno komando«, da »opuščajo Ljubljani napredni značaj«. Ta »napredni značaj« Ljubljane se sicer najbolj kaže v njenem blatu, v neregulirani Ljubljani in v podganah v stari mestni klavnici. Ampak gospodov vse to ne zanima, oni žive svoje življenje ter se rede od fraz protiklerikalnega boja.

Za ljudstvo je pa to veliko premalo, zato pomiluje take in enake stare in mlade »Zajedničarje«, ki se upajo s svojim »zajedstvom« še dalje ohraniti v Ljubljani na škodo ljudstva.

Dnevne novice.

— Spored koncerta škofjeloškega pevskega okrožja v nedeljo popoldne v društvenem domu v Škofji Loki: Laharnar: Mladost ni in Ovir: Rože je na vrhu plela. Mešani zbor iz Sore, pevov. Mihelčič. Foerster: Rdeči sarafan in Hajdrih: Sirota. Moški in mešani zbor iz Škofje Loke, pevov. Blaznik. Foerster: Pevec in Ah ni li zemlja krasna. Mešani zbor iz Žabnice; pevov. Tramte. Dr. G. Ipavc: Milada in O. Dev: Barčica. Mešani zbor iz Sele, pevov. Iv. Poljanec. Premrl: Pesem žrjavov, dr. Kimovec: Zvonovi pritkavajo, P. H. Sattner: Šašek kodrolasek, O. Dev: Njega ni, Hatze: Oj Lazare. Mešani in moški zbor »Ljubljane«, pevovodja prof. M. Bajuk. Dr. Kimovec: Geslo P. Z., Aljaž: Peričnik, Vodopec: Ptici, P. H. Sattner: Nazaj v planinski raj in St. Premrl: Po jezeru. Združeni pevski zbori, pevovodja prof. Marko Bajuk.

— Iz D. M. v Polju. Zdaj imamo zopet dvakrat na dan poštno zvezo z Ljubljano. Za drugo, t. j. popoldansko poštno zvezo se nimamo zahvaliti, kakor bi človek mislil, poštni upravi, ampak tukajšnji tvornici. Poštna uprava je namreč tako slabo plačevala poštnege sla (nekaj fiekov čez 1000 K na mesec), da je možakar odpovedal državno tlako, ker ob teh fiekih ni mogel živeti, kar je jasno ko beli dan. Ker poštna uprava kljub neizmerno visokim poštnim tarifam ni imela toliko drobiža, da bi se vsaj nekoliko zvišala poštnemu slu plača, se je naposled usmiliła tvornica ter prispevala k njegovi plači mesečno 800 K. — Na tak način je poštna uprava v Sloveniji pač lahko aktivna, kljub mnogim nepotrebnim izdatkom. Prosimo vas, ali je treba več ko 1000 uradnikov in uradnic premestiti v enem letu? Koliko to stane, ko je vožnja po železnici tako draga!

— Zanimiva vest za učiteljstvo. Iz popolnoma poučenega vira izvem, da so se premeščenja učiteljstva na Štajerskem zgodila na tozadevni korak g. poslanca samostojne stranke Mermolje. Odkod pa je vzel g. Mermolja svoje »informacije« o štajerskem učiteljstvu, oziroma, kdo mu je dal zaupno »kvalifikacije« o dotičnikih nam je istotako popolnoma dobro znano. Resnici na ljubo moramo povedati, da se med prestavljenimi nahajajo tudi nekateri liberalci, ki so dotičnemu gospodu bili na

Packa.

23

Francoski napisal René Bazin — Poslovenil A. B.

(Dalej.)

Po vsakem odgovoru je še bolj v ognju.

»Dobro, zelo dobro, mrmra, le naprej. Recimo...«

Demon logike ga žene pred seboj, oba padava niže in niže, v svet hipotez, kamor še nihče ni prodril. Ne vprašuje več, ampak iznajduje, nahaja se v svojih izvajanjih. Nobeden ne govori prav in nobeden napačno. Razpravljava o bajkah, on ves v ognju, jaz mrtev. Njegovi tovariši naju opazujejo z lahnim nasmeškom. Nikoli nisem mislil, da more biti v pravni-kovi glavi toliko domišljije.

Ves poten mi zapiše enojko, potem ko je za deset minut prekoračil predpisano dobo spraševanja.

Drugi sodnik ni tako goreč. Vso svojo umetnost porabi za to, da me prepriča, da si stran 17. in stran 79. nasprotujeta. Ves čas mi ponavlja: »To je važno, gospod, to je važno,« pa mi zapiše enojko, tako tudi tretji. Ostali del skušnje zadeva nekatere posebnosti moje snovi, borba postane banalna: s premlačenimi dokazji odgovarjam na zastarele ugovore. Končano je, dve uri sta minili.

Mejtem ko se spraševalci posvetojejo, čakam zunaj.

Par prijateljcev se mi približa.

»Častitam, moj dragi, stavim na šest enot.«

»Pri moji veri Larivé, nisem te videl.«

»Verjamem, saj nisi nikogar pogledal. Še sedaj si tako čuden. Ali je od razburjenja...«

»Mogoče.«

»Prosim, kandidati naj gre v sobo,« pravi pedel.

In stric Michu mi natihem pošepeta:

»Naredili ste, saj sem vam rekel. Pa prosim, nikarte ne pozabite na strica Michujala.«

Gospod Flamaran me proglasi za doktorja z očetovskim smehljajem in pristavi par pohvalnih besedi na račun tega vestnega dela, polnega dragocenih migljajev o malo poznanih snovi.

Poklonim se sodnikom. Larivé me čaka na dvorišču. Prime me pod pazduho:

»Stari Mouillard bo zadovoljen.«

»Bo.«

»Bolj kot ti.«

»Prav lahko.«

In celo prav verjetno. Ti si zares čudak! Dve leti si delal kot norec, da bi postal doktor, sedaj, ko si dosegel svoj cilj, ti je malo na tem. Zaslužil si si Flamaranov smehljaj in se nimaš za nekaj več kot drugi? Kaj pa še hočeš. Ali si mislil,

da bo prišla sama gospodična Charnotova...«

»O, Larivé!«

»... Da poslušaj tvoje odgovore in ti ploska s svojimi nežnimi rokami v rokavicah? Saj vendar veš, da to ni več mogoče, ljubček, ona se bo poročila.«

»Poročila?«

»Ne delaj se tako nevednega!«

»Že včeraj sem si mislil, da bo kaj takega: srečal sem jo v Razstavi in pri njej sem videl mladega moža.«

»Blondinca?«

»Da.«

»Precej rejen?«

»Mogoče.«

»Še dosti lep dečko?«

»Ne vem.«

»Dufilleul, moj dragi, moj znanec Dufilleul. Ali ga ne poznaš?«

»Ne.«

»Pa vendar. Kos borznega igralca je, izborna igra ekarté, z mano je študiral pravo. Dobiš ga vedno v Operi z malo Tigro.«

»Ubožec!«

»Ali ti je žal?«

»To je strašno.«

»Kaj neki?«

»Da nesrečna deklica vzame lahko živca...«

»Ona ni prva ne zadnja.«

»Strastnega kvartopirca!«

»Kar je res, je res.«

»Po vsej priliki tepca, ki ji prinese v zameno za njeno milobo, mladost in kratosoto zbirko vsakovrstnih podlosti. Oh, uboga dekleta, ki vas vaša lastna krepost opehari, zvodi in žrtvuje, ker radi nje verujete v krepost onih, ki jih srečate!«

»Ti si čudak! To je vendar življenje! Če bi vse za možitev godne čednosti je male le moške čednosti pod varstvom čednostnih starišev, je konec sveta tu! Ponavljam ti, da je Dufilleul izborna partija, predvsem pa lep dečko.«

»Lepo poročstvo!«

»Bogat.«

»Glej nok!«

»In potem ime, ki se da vzeti vsak sebi.«

Kako vsak sebi?«

»Prav lahko. Pri poroki se imenuje že gospod Du Filleul. Leto pozneje je že baron. Ob smrti očeta, starega cepca, postane grof. Recimo, da je mlada žena količkaj lepa in da vedno naganja svojega moža, je zelo verjetno, da postane markiza.«

»Oh!«

»Ti si čemerer, ubogi Mouillard: popeljem te na absint; to je edina pijača, ki je primerna za grenkobo tvojega arca.«

»Ne, grem domov.«

»Tvoj doktorat ni prav vesel. Zbogom!«

»Zbogom!« (Dalej.)

poti. Za naš režim je gotovo velemišalno, da prestavlja učitelje na podlagi takih »informacij«, za katere služi »nenarodno mišljenje« dotičnih učiteljev zgolj za pretezo. Ako ima učna uprava proti komu kaj, naj stvar preišče zakonitim putem, saj ima zato na razpolago službene organe. Vidi se pa, da je šef učne uprave v Sloveniji ne g. N. Skabrnje, ampak posl. Mermolja, oziroma dobroznani njegov prijatelj. Upamo, da pride čas, ko se bo takim ljudem vrnilo z enako in isto mero.

— Novi reški škof. Ker je bil bivši reški škof ozir. apostolski upravitelj Konstantini imenovan s istim dostojanstvom za Kitajski, je papež imenoval za škofa na Reki Izidorja Saina, opata v mestu Pragma.

— Sodniki beže iz državne službe. Na novostadskem okrožnem sodišču so izstopili iz državne službe v zadnjem času štirje sodniki. Tudi po ostalih sodiščih v Vojvodini se že znatno čuti pomanjkanje sodnikov, ki drug za drugim odhajajo v zasebne poklice.

— Na Državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani se odpre v letošnjem zimskem semestru IX. zadržni tečaj, ki se prične dne 3. novembra t. l. in traja do 27. marca 1923. Namen tečaja je predvsem, dati kmečkim posestnikom in njih sinovom, pa tudi drugim udeležnikom pregledno izobrazbo iz zadržništva, da bodo mogli ustanavljati in voditi kreditne in pridobitne zadrge. Udeležniki so redni t. j. taki, ki obiskujejo vse predmete in prejmejo koncem tečaja izpričevalo, in izredni, ki prihajajo le k pouku posameznih predmetov in dobe koncem tečaja udeležno potrdilo. Pogoji za sprejem je dopolnjeno 16 let in dovršena ljudska šola. Pri sprejemu plača udeležnik Din 10, ne plačuje pa nobene šolnine. Pouk se vrši vsak delavnik od 2. do 7. ure popoldne. Vpisovanje se vrši 3. nov. ob 9. uri popoldne.

— V Selca je prišlo 50 vajakov, ki bodo očistili od povodnji razdelane ceste in vrtove. Samo na glavni cesti v Selcih je gline, kamena in druge šare za blizu tri tisoč navadnih voz. V sredo je pregledal g. Baltič z okrajnim glavarjem in inženirji priredite krajne. Pomoč je obljubljena.

— K povodnji v selški dolini. Zelo prizadet je Martinj vrh. Zemlja se je na mnogih krajih sesedla in imajo zato posestniki znatno škodo. Treba bo mnogo let, preden bodo na usedlinah zopet travo kosili. Človek bi ne verjel, da morejo naše sicer pohlevne vodice tako narasti in podivjati. Po ta so taka, da bodo nekateri posestniki le s težavo spravili steljo in druge zimske potrebe domov. Po obeh Smoljevah so imeli podjetni Martinjvrharji tako lepo pot do ceste, da so jih sosedje lahko zavdali zanje. In danes? Potov ni. Sama groblja. Vse uničeno — delo mnogih let. Največji so pa tisti reveži, ki jim je voda ravno pred zimo uničila steno, pobrala opravo in pokvarila živež, kar ga je bilo že v kletih. Tudi Luša s svojimi dotoki je malo podivjala, pa ne tako silno. Odnosila je eno kopo oglja, pobrala nekaj brvi in zasula oziroma razorala nekaj travnikov.

— Zahvala. Vsem Orlom in Orlcam, pevskeemu zboru ter vsem drugim udeležencem, ki so se udeležili pogreba pok. Ivana Končarja, se iskreno zahvaljuje družina Končar.

— Razpisana odpravniska služba. Razpisana je odpravniska služba pri pošti Kočevski Reki (III/1). Prošnjo je vložiti v teku 14 dni.

— Zdravstveni odsek za Slovenijo razpisuje službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Poljanec. Interesente se opozarja na razpis v Uradnem listu.

— Vojaštvu se zmanjša hrana. Od 1. t. m. se je vojaštvu določena količina hrane zmanjšala, in sicer dobe vojniki in podčestniki po 100 gr kruha in 250 gr mesa; masti, sala ali olja je določenega na moža 15 gr, špeha, margarina ali masla 18 gr, olja 30 gr.

— Veliko tihotapstvo v Splitu. V Splitu so oblasti zasledile 200 lit italijanskega špirta, ki je bil vtihotapljen v mesto. Ker se dobi v Italiji špirit po 35—40 kron liter, pri nas se pa prodaja po 250 kron liter, bi bil dobiček tihotapev ogromen.

— Osebnosti s pošte. Imenovani ste za uradni voditelj poštari V. razreda Mihaela Horvatova v Šostanju in poštari VI. razreda Zora Borštnarjeva v Litliji. — Podeljena je odpravniska služba v Starem trgu pri Črnomlju poštini odpravni Jožici Bižalovi, v Ponikvi poštini pomočnici Mariji Praunseilovi ter v Vuzenici poštini odpravni Mariji Kučejvi. — Premešeni so: Kontrolor III. razreda Josip Mogolič od ljubljanske glavne pošte k čokovnemu uradu v Ljubljani, upravnik III. razreda Marija Urbančičeva iz Skočjana pri Mokronogu v Vinico poleg Črnomlja, Marija Pristaveva od Sv. Petra pod Sv. Gorami v Podplati, poštari V. razreda Matilda Ferenčakova iz Ribnice na Pohorju v Železnike, poštari VI. razreda Alojzij Knez iz Subotice v Ljubljano, poštari VI. razreda Stana Rapotčeva iz Kamnika v Maribor, Vilma Kovatčeva iz Radovljice v Konjice, Roža Ortanova iz Ljubljane v Maribor, Lea Novakova iz Maribora v Celje ter Pavla Zajčeva iz Podplata v Celje. — Poštni službi so se odpovali: poštari V. razreda Anton Geriho pri poštini ravnateljstvu v Ljubljani, privremeni poštari II. razreda Frančiška Zorčeva v Ljubljani, Ladislava Cvirnova v Kranju in Milica Kranjčeva v Mariboru. — Iz državne službe so odpustili: privremeni poštari II. razreda Frančiška Černičeva v Zidanem mostu, sluga VI. razreda Eliha Godler v Petrovčah, stalni pomožni sluga Feliks Oblak in pomožni sluga Ivan Vrhovec v območju poštne ravnateljstva v Novem Sadu.

Začasno so upokojili: poštarice V. razreda Zlata Jurinčičeva in Ljubljani, Iva Strausova v Dolenjem Logatcu, Jakobina Kolbetova v Kočevju in poduradnik Anton Cunder v Ljubljani. — Trajno so upokojili: poštar I. razreda Frančišek Jemec v Ljubljani, poštar V. razreda Janko Florjančič na Bledu, poštarica V. razreda Stenčičeva v Laškem, poduradnik III. razreda Jožef Kolman in poduradnik IV. razreda Avgust Ropič v Ljubljani. — Umrla sta: upravnik V. razreda Ivan Španjol v Trzinu ter sluga V. razreda Anton Košir v Škofji Loki.

— Iz tobačne službe. Imenovani so: za inspektorja in namestnika direktorja tobačne tvornice v Ljubljani v VII. čin. razr. 3. stop. Ivo Tome; za inspektorja in upravnika odkupnega urada v Pljuju v VII. čin. razr. 2. stop. Peter Šegut; za inspektorja v Ljubljani v VII. čin. razr. 2. stop. Stefan Fortunič; za inspekt. v Ljubljani v VII. čin. r. 1. st. Karel Hladky; za višje kontrolorje v Ljubljani v VIII. čin. r. 1. st. Janko Babnik, Pavel Grčar, Fran Golob, Fran Aleš in Fran Zelenik; za kontrolorja v Ljubljani v IX. čin. r. 3. st. Cvetko Jelčič; za rač. oficila v Ljubljani v X. čin. r. 2. stopnji Anton Zlapjak, rač. oficil delegacije ministrstva financ v Ljubljani; za oficila v Ljubljani v X. čin. r. Bernard Lojke, Pavel Lindtner, Viktor Logar, Stanko Velkavrh, Srečko Vlačaj in Anton Petrovič, vsi za asistente v Ljubljani v XI. čin. r. 1. st. Hugon Beltram, Franc Zalar in Fran Merše, praktikanli, nadalje Anton Ravnar, absol. srednješolec; za oficilantino v V. plačilni stopnji v Ljubljani Teodora Keil, oficilantinja; za manipulativnega oficila v Ljubljani v X. čin. r. 4. st. Josip Lojke; za manipulativnega oficila v Ljubljani v X. čin. r. 5. st. Henrik Zaleski in Jakob Debeljak; za manipulativnega oficila v Ljubljani v X. čin. r. 1. st. Josip Kerčan; za manipulativnega asistenta v Ljubljani v XI. čin. r. 3. stopnji Ivan Zgradnik.

— Za kadilce cigar. Prejeli smo: Po nalogu Uprave državnih monopolov v Beogradu zmanjšuje ravnateljstvo tobačne tovarne od časa do časa fabrikacijo cigar in je vsled male izdelave primorano odpuščati nestalno delavstvo. Vzrok zmanjšanja fabrikacije cigar baje tiči v tem, da je zaloga cigar, posebno pa manj finih, v tovarni tako velika, da bo zadostovala za par let. Sliši se pa od drugih strani, da kadilce na deželi ne dobi toliko cigar, kolikor bi jih hotel. Iz tega bi se dalo sklepati, da se cigar zato tako malo prodaja, ker jih je premalo v malih zalogah in ne pa zato, ker so predrage. Glede cen pač ne moremo trditi, da so taiste predrage, ako primerjamo cene cigar s cenami drugih naših pridelkov in izdelkov. Cigara se je v primeri s predvojnjo ceno podražila približno petdesetkrat, dočim so se drugi naši izdelki in pridelki podražili sto- in še večkrat. Pomisliti je treba še to, da je država primorana surovine za cigare kupovati izključno v inozemstvu (Holandija). Ker se je o tem težko prepričati, če je resnica, da primanjkuje na deželi cigar, bi bilo umestno, da bi kadilci o tej zadevi v časopisju razvili debato in pozvali merodajne oblasti, da se temu nedostatku odpravijo. Kajti le s tem bi se na eni strani zadovoljilo kadilce, na drugi pa pomoglo revnim delavcem, ki so službo zgubili, do kruha.

— Tečaj za fresko-slikanje v Ljubljani. Pod okriljem umetniške šole »Probuda« priredi naš priznani freskant akad. slikar Simon Ogrin tečaj za fresko-slikanje. Tečaj se začne 20. oktobra tega leta ter bo trajal do 20. novembra. Obiskovalci tečaja si lahko sami izberejo one ure, v katerih žele delati. V svrhu določite podrobnosti se bo vršil sestanek interesentov dne 16. t. m. ob 17. uri v Tehniški srednji šoli, soba prila, desno, št. 1. Vabijo se k udeležbi slikarji, kiparji in arhitekti, tudi če stanujejo izven Ljubljane. Cim več bo udeležnikov, tem manjši bodo prispevki za poudinca. Opozorjamo na to, da je za tečaj potrebno slikarske umetnosti, ki se žal v zadnjem času zanemarija. Ni izključeno, da pride ta krasna in solidna tehnika z njo do veljave, posebno pri okraševanju stavb, bodisi posvetnih ali cerkvenih. Gospodu Ogrinu, edinemu izvešanemu praktiku smo lahko hvaležni, da se na stare dni še žrtvuje in da želi to, kar ga je učil Wolf, kot nekako zapuščno podati ostalim umetnikom-kolegom. Ukovina bo znašala za ves mesec 100—150 Din. Pismeni priklasi naj se naslovijo na vodstvo Umetniške šole »Probuda«, Ljubljana, Tehniška srednja šola.

— Od česa živi Reka. »Gazette de Lausanne« piše o sedanjem obupnem gospodarskem položaju Trsta in Reke. O Reki pravi, da živi sploh le od ločitev zakonov. Sem prihajajo iz Italije, kjer ni uvedena razporka, vsi, ki bi se radi v drugo poročili. Tu si kupijo državljanstvo in se dajo civilno poročiti. Lani je bilo tamkaj izvršenih 1500 razporkov.

— Odprava javnih hiš v Zagrebu. Dne 1. t. m. je v Zagrebu stopil v veljavo statut o ureditvi prostitucije. Javne hiše so odpravljene, prostitutke pa dobe »zlatte legitimacije«. Zaradi stanovanjskih razmer pa smejo ženske ostati v dosedanjih stanovanjih, a svobodno jim je iti na ulico, kadar hočejo.

— Vlomi. Vlomili so pri posestniku Alojziju Koširju na Kolovcu neznani tatovi in odnesli vse, kar je imelo le kolikšna vrednost, zlasti denar, dragocenosti, perilo in obleko. Skupna škoda znaša nad 20.000 K. Tatovom so že na sledu. Drugi Vlom se je izvršil pri Mariji Cajhen v Zaloju, obč. Brezovica. Vlomišlo je bilo v podstrešje in nato v sobe in pokradeno mnogo obleke in perila. Škoda je 10.000 K. Sumljiva sta dva tulca, ki sta se tiste dni potikala po vasi.

— Pretep v družini. V Zlebihi pri Medvodah sta žena Marija Starman in njen sin tako pretepla s poleni moža Janeza, da bo na eno oko najbrže oslepel, razen tega ima tudi eno roko zelo zatleto. Žena se zagovarja, da jo je mož od hiše potil, da noče sanjati skrbeti in da ji je grozil z vilami.

— Tatvina. Dne 5. t. m. je bilo pri Jožetu Koširju na Vavtorskem vrhu št. 8 vlomljeno in pokradeno usnje ter precej obleke v skupni vrednosti 23.000 K. Vse ukradene predmete pa je žandarmerija izsledila zakopane v senu v neki šupi, nedaleč od hiše. Nato je žandarmerija odredila prezo na tatu, in sicer je bil zanj določen en orožnik in okradeni Košir sam, ki je bil oborožen s puško. Tat je prišel po robo še isti večer. Ker na orožnikov poziv: »v imenu postavte stoj!« ni poškakal, ga je Košir obstrelil s »šretelnic« na več mestih. Tat je sicer ušel, ker pa je bil precej nevarno obstreljen, je šel v neko hišo po obveze, kjer so ga spoznali. Mož je brezposelni trg. potnik. — Pretepi. V nedeljo so v neki gostilni v Črni vasi popivali lantje. Ko jim je vino zlezlo v glave, so se začeli pripraviti. Iz prepira je nastal hud pretep, med katerim je bilo več fantov ranjenih. Težko ranjen je bil Jernej Modic, katerega je z nožem ranil na glavi Alojzij Žitnik. Modica so prepeljali v bolnico. — Tudi v Smledniku so se lantje stekli in med pretepom streljali tudi iz

samokresov. Delavca Janeza Budnarja je krogla zadela v prsi in roko. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico. Ustrelil ga je neki Jože Dešar iz Dobruše.

— Razbojniki. H kmetu Drobnuemu v Malem Glogovcu sta prišla te dni ponoči dva vojaško oblečena možka, oborožena z vojaško puško. Predstavila sta se kot orožnika in zahtevala od kmeta, naj jima izroči vojaško puško, ki jo hrani. Kmet je rekel, da nima nobene puške. Nato sta možka izvršila »hišno preiskavo« in »zaplenila« 6720 kron denarja in več obleke, potem pa sta izginila v noč.

— Očelov kislino je pil, hotel se zastrupiti vsled žalostnih družinskih razmer posestnik Poljšek Karol v Vižmarjih. Njegovo stanje je zelo nevarno.

— Tatvina v železn. vozu. Julki Čop iz Most na Gorenjskem, je bil o priliki, ko se je peljala v Zirovnico, ukraden zavitek obleke in perila, v vrednosti 10.000 K. Tatvino sta izvršili dve ženski v hipu, ko se je na kolokovru v Lescah Čopova za hip odstranila iz voza, potem pa sta izginili brez sledu.

— Kolo je bilo ukradeno Ivanu Levstku na Raketu iz nezaklenjene veže. Kolo je vredno 5.000 kron.

Zvišanje obrestne mere na Mažarskem. Mažarske banke so sklenile zvišati obrestno mero za posojila od 18-25% na 15-25%.

— Radium Francosko žganje »Elevator«. Preizkušeno sredstvo proti trganju, živčnim boleznim in prehlajenju. Povsod na prodaj 3900 (6)

Centralizem uničuje.

Te dni smo brali po listih, da na deželi trafike nimajo ne tobaka ne cigar. — Skoro istočasno se je izvedelo, da tobačna tovarna v Ljubljani odpušča delavke. Odpuščenih ima biti več sto mlajših delavk, ki so bile sprejete v tovarno v teku zadnjega časa.

Tobačna tovarna v Ljubljani zaposluje okroglo 1600 delavstva, ima moderne stroje ter je največja in najmodernejša tovarna v državi. Medtem ko drugod delajo n. pr. cigare z roko, vrši to delo pri nas stroj, seveda veliko hitreje. Tako se kupiči zaloga cigar, vsled česar se bodo sedaj morale odpušiti stotine delavk. V istem času, ko radi preobilice cigar morajo delavke na cesto, manjka na deželi teh tobačnih izdelkov. Prav, kakor bi kdo nalašč delal na to, da se naši ljudje mečejo na cesto.

Pa to še ni vse! Drugod, kjer se izdelujejo cigare na roko, se vrši delo v nezmanjšanem obsegu dalje, pri nas pa bodo stroji, ki izdelujejo bolje, ceneje in hitreje, morali počivati. Očitno je, da hočejo centralistični gospodje našo ljubljansko tobačno tovarno udušiti. Če je resnica, kar trde, da se cigar in drugih izdelkov izdelava preveč, čemu pa grade v Belgradu novo tovarnico? Centralizem uničuje našo industrijo, naše ljudi meče na cesto ter z našimi žrtvami dviga tovarne drugod — v centrali. Naša tobačna tovarna bo pa kvečjemu še, dobra za magacin soli, pa ne tiste, ki je manjka v glavah centralistov.

Stotine naših deklet bo sedaj ob kruh in zaslužek na ljubo centralističnim mogotcem. Zapustile so nekatere gotove službe druge ter odšle v tobačno tovarno v trdnem upanju, da so s tem že preskrbljene za starost. Sedaj so tik pred zimo vržene na cesto.

Sporočamo ta škandal našim poslancom, in upamo, da bo zaropotalo tam doli v upravi monopola. Naj se hlapei centralizma v Belgradu in Ljubljani ne domišljajo, da se smejo igrati z našimi ljudmi!

Primorske novice.

p Odprto pismo poslancu dr. Stangerju naslavlja poslanec Virgilij Šček v zadnjem »Pučkem Prijatelju«. Posl. dr. Stanger je bil nasproti več osebam izjavil, da je posl. Šček kriv, da se še ni izvršila zamenjava denarja v novih pokrajinah. Poslanec Šček z dejstvi dokazuje, da je bil ravno on tisti, ki se je v Rimu neprestano trudil, da se zlasti zadrugam in malim ljudem zamenja denar. To delo so mu vedno oteževali tržaški bančni krogi, ki imajo pred očmi le interes svojih bank in se jim je posrečilo zamenjati dosedaj celih 16 milijonov za banke, dočim je posl. Šček mogel doseči le približno dva milijona. In s temi tržaškimi krogi je v najtesnejši zvezi tudi posl. dr. Stanger. Končno pozivlje posl. Šček dr. Stangerja, naj se v bodoče pridruži akciji za zamenjavo denarja na strani zadržništva.

p Dr. Gabersček in »Goriška Straža«. Pred 14 dnevi je priobčil dr. Franc Gabersček v tržaški »Edinosti« članek, v katerem je napadel »Goriško Stražo«, češ da je zaplula popolnoma v krščanskosocialne vode. Ostro je napadel tudi poslanca Ščeka, katerega delo je označil kot »navadno polaganje klopotev«. Članek je končno apostrofiral vodstvo goriške politične organizacije in posebej predsednika Ignacija Križmana, kaj pravita k poti, katero je ubrala »Straža« in na katero tira goriško politiko poslanec Šček. Odbor Političnega društva »Edinost« za Goriško je na to takoj sklical sejo, na kateri je vso stvar pretresel in končno sklenil izjavo, katero je takoj poslal »Edinosti«, ki jo je pa priobčila šele 1. oktobra t. l. Izjava predvsem ugotavlja, da je zagrešil dr. Gabersček, ki je sam član goriške politične organizacije.

s svojim nastopom v »Edinosti« težak disciplinaren pregrešek. Odbor nastop dr. Gabersčka najodločneje obsoja, nasprotno pa izreka svojemu predsedniku Križmanu polno zaupanje. Istotako odbor najodločneje obsoja napad na poslanca Virgilija Ščeka, ki vse svoje sile in svojo gnotno dobrobit žrtvuje delu za ljudstvo. Ščekovo delo odbor popolnoma odobrava in mu izreka polno zaupanje. Kar tiče vodstva »Goriške Straže«, je isto poverjeno posebnemu uredniškemu odseku, katerega član je tudi dr. Gabersček. Ker je dr. Gabersček svoje dolžnosti kot član tega odseba tako slabo izvrševal, da danes niti ne ve, če ta odsek obstoja, ga je odbor odvezal nadaljnega članstva in namesto njega imenoval drugega za člana v uredniški odsek. Kar tiče očitka, da je »Straža« zašla v krščanskosocialni tabor, opozarja odbor, da se je na Goriškem sklenil politični sporazum na načelu narodnosti in na krščanskih etičnih načelih slovenskega ljudstva. Posebej se je določilo, da se mora skupna organizacija potegovati za neločljivost zakona in krščanski pouk v šoli. Tega se je »Straža« vestno držala. Ako je v »Straži« pridnejše sodelovala ena izmed obeh struj, je to pač zasluga njene večje agilnosti, ni pa »Straža« vsled tega kršila načel sporazuma. V ostalem je pa jasno, da odbor kot tak ne nosi odgovornosti za pisanje »Straže« v večji meri, nego je to v veljavi pri vseh političnih organizacijah na svetu, to je: odbor nosi odgovornost le za članke in izjave, ki jih sam podpiše.

p Fašisti zasedli okrajno bolniško blagajno v Trstu. Dne 9. t. m. ob 7. uri jutraj so fašistovski čete zasedle okrajno bolniško blagajno v Trstu. Fašistovski tajnik Morara je o zasedbi obvestil politično oblast z utemeljitvijo, da bolniška blagajna že 2 leti ni predložila računov ter znaša njen primanjkljaj 400.000 lir. To so fašisti doglali potom tajne preiskave. Vlada naj pri bolniški blagajni imenuje svojega zastopnika, da bo nadzoroval poslovanje. Vlada je zahtevala ugodila in prevzela začasno vodstvo bolniške blagajne.

Preden avtomobilni promet na progi Trst—Optina—Vipava se uvede te dni.

p Nabrežinski kamenolom. Nabrežinski kamenolom, ki so bili pred vojno v cvetočem razmahu, še vedno počivajo. Gospodarska kriza v Italiji onemogočuje vsako večjo gradbeno delavnost. V zadnjem času je italijanska vlada razpisala nekaj javnih del in nabrežinski kamenolom so se takoj obrnili na vlado s prošnjo, naj dobavo kamenja poveri njim. Ni pa veliko nade na uspeh, ker razna velepodjetja z vsó silo delajo na to, da se nabrežinski kamenolom izključijo od dobave.

Štajerske novice.

š Nemška politika na Štajerskem. »Tabor« dne 14. okt. t. l. se peča s prvimi koraki nemške politike na Štajerskem. Pravi, da so Nemci svojo politiko usmerili v pravcu starega narodnega sovraštva proti Slovincem ter jo oprli na nemške kapitalistične kroge, odeli jo pa s plaščem »staatsstreik«. Vso zahrbtnost njihove nameravane bodoče politike kaže že postopanje ob ustanovitvi nemške politične organizacije in sestava odbora. Vse se vrši tajno in vsa poročila izhajajo najprej v graški »Tagespost«. Odbor in zakulisni voditelji so v prvi vrsti zagrizeni slovenski renegeti in izključno neodvisni ljudje. Prvi najbližnji cilji nemške politike pa so: zopetna osvojitve schulvereinskli šol, siid-markinega premoženja in kazinsko-gledališkega posloplja v Mariboru. »Tabor« pravi, da bodo našli Nemci proti taki svoji politiki slovenske vrste v eni fronti.

š Regulacija Drave. Za redno vzdrževanje regulacijskih del ob Dravi od Maribora do Medjimurja je vlada dovolila 569 tisoč dinarjev, za izredna obrambna dela pa 1.248.000 dinarjev. Z najnujnejšimi deli začne še to jesen.

š Trgatev v dežju. Barometer kaže že od začetka oktobra z malo izjemami vsak dan lepše, že par dni stoji blizu na 740, torej na stopinji, ki je dozdaj zaznamovala najkrajše vreme. Letos je bilo v tem oziru ves čas narobe. Vinogradniki se nahajajo v velikih skrbih. Tako lepo je kazalo do zadnjega časa. In zdaj to vedno deževje. Grozdje poka, gušje, kasneje vrste premalo dozorevajo. S trgatvijo so odlašali, zanašajo se na lepše vreme, a ker ni nobenega izgleda, se je moral pričeti trgatvijo tudi v dežju. Pijače bo več kot lani, ampak dobrega vina manj. In to zlo zna na drugi strani roditi tudi dobre posledice: manj takih podivjanih pijanosti kakor jih je prinesla lanske trgatev.

š Državna cinkarna v Celju prešla v roko Slavonske banke. Državno cinkarno v Celju je prevzela Slavonska banka, ki osnuje delniško društvo z glavnico 12 milijonov kron. Tretjino delnic prevzame država.

š Srednja kmetijska šola v Mariboru se bo otvorila v doglednem času ako se prijavi dovoljno številu kvalificiranih zanimancev za vstop. Pogoji za sprejem so bili že razpisani v raznih jugoslovanskih listih. Prošnje sprejema direkcija srednje kmetijske šole v Mariboru (vinarska šola) še do 20. oktobra t. l. Sprejemajo se tudi absolventi nižjih kmetijskih šol, ako napravijo pismeni in ustmeni splošni izpit iz učenega jezika (slovenskega ali srbohrvatskega), matematike, geometrije in fizike v obsegu, ki je predpisan za meščanske šole ali za nižje štiri razrede srednjih šol.

Pridobivajte novih naročnikov!

Gospodarstvo.

Dr. Ivan Slokar:

Dviganje naše valute in naše gospodarstvo.

V »Slovenec« dne 7. oktobra sem priobčil članek z gornjim naslovom, ki je postal vsled velikega zanimanja za to vprašanje v najširših krogih predmet različnega razmotrivanja v javnosti in v tisku.

Ni moja navada, spuščati se v kaki zadevi, ki sem jo po najboljši volji objektivno razlagal, v dolgotrajne polemike z ljudmi, ki imajo v tem predmetu druga mnenja, oziroma naziranja. Predvsem povdarjam svoje stališče, da smatram valutno vprašanje kot vprašanje celokupnega ljudskega premoženja, nikakor pa ne kot vprašanje prestiža trenutno vladajočih, ali pa opozicionalnih strank. Brez dvoma vzbuja rastoča tendenca naše valute pri raznih slojih ljudstva različna čustva. Trgovina in industrija se nenadnega dviga gotovo ne veselijo, ker bo imela pri starih zalozah občutno zgubo. Delavski in uradniški krogi pa zasledujejo nasprotno z napetostjo in upolnim pričakovanjem dviganje vrednosti naše valute in njen vpliv na dosedaj neznosne draginske razmere. Kdor hoče razpravljati o tem vprašanju, ne sme biti glasnik ne samo enih niti izključno drugih interesov, njemu mora biti merodajna samo trajna korist, ki jo ima od tega razvoja ljudsko premoženje in gospodarstvo.

Zadnji »Avtonomist« z dne 14. t. m. je v celoti ponatisnil moj članek in ga vzporedil s člankom, ki ga je objavil Stojan Protić 5. oktobra v belgrajskem »Radikalu«. Na koncu pripominja »Avtonomist«, naj si vsak napravi končno sodbo sam, ali je pravilno moje optimistično, ali pa Protićovo pesimistično stališče.

G. Protić navaja, da je država s posredovanjem Narodne banke na povelje gosp. Plavšića prodala do takrat 4.500.000 dolarjev v zlatu, kar znaša 270 mil. dinarjev. Tudi iz privatnih razgovorov z različnimi inteligenti, ki se zanimajo za to vprašanje, sem spoznal, da je mnenje precej razširjeno, kakor da bi država žrtvovala velike zneske dolarskega posojila za zboljšanje naše valute. To mnenje je pa napačno, ker je dobila država po izvajanju g. Plavšića dosedaj 15 milijonov iz ameriškega posojila za notranje državne potrebe in je samoosebni ujem, da ne bo plačevala notranjih obveznosti v dolarjih, ampak v domači valuti, ki jo za dolarje na borzi, to je na domačem trgu, dobi. Tudi če bi kdo pri takem postopanju mogel konstruirati kako zgubo za državo, je ta zguba le navidezna, ker ima padec vrednosti tujih veljav za posledico ogromne koristi za splošnost in tudi za državo, da otekajo te koristi v večkratnem znesku navidezne zagnost in tudi za državo, da odtehtajo te koliko znašajo predvojni in vojni dolgovi kraljevine Srbije, ki so sedaj dolgovi naše države, vem pa, da so to ogromne vsote, večinoma v frankih. Že pri današnjem izboljšanju naše valute bi se zmanjšale letne obrestne obveznosti naše države samo iz tega naslova za ogromne vsote. Država ima nadalje plačila v inozemstvu za železniške, vojaške in vsakovrstne druge dobave, ki znašajo na stotine milijonov dinarjev na leto in ki se znižajo že pri dosedanjem porastu naše valute za preko ene tretjine. Omenjam nadalje še vprašanje uradniških plač, čegar rešitev je s tem državi znatno olajšano. Iz vseh teh in veliko drugih razlogov bi bila tudi eventualna zguba države pri zamenjavi dolarjev, ki v resnici ne obstoja, opravičljiva. Tudi odplačilo ameriškega dolarskega posojila bo znatno olajšano, če se posreči trajno izboljšanje naše valute.

Glede izvajanja g. Protića, da naša država ne čuva teh dolarjev kot svojo zlato zalogo, ampak da jih prodaja v svrhu trgovskih plačil v inozemstvo, sem že omenil, da država ne more porabiti tega posojila v naprej določene notranje svrhe, če ne zamenja dolarjev za dinarje. Absolutno potrebna posojila v inozemstvu pa se morajo vršiti potom deviz, tako da je izvoz teh tujih veljav neizogiben in je ta uporaba edino mogoča. Devize ne smejo služiti le nakopičenju v spekulativne svrhe, ampak izključno le v legitimne opravljene potrebe države in naroda.

Včeraj je dosegel tečaj dinarja na curiški predborzi višino 8,50, to je ono točko, kot jo je hotel za sedaj doseči g. Plavšić. Vsa znamenja kažejo, da se je dinarja polastila že mednarodna spekulacija, ki se boče tudi udeležiti zaslužka pri dvigu naše valute. Vsled tega ni izključeno, da se bo dinar še naprej dvigal preko meje, ki si jo domišljajo merodajni činitelji v zasluži naših pridobitvenih krogov.

Draginja že popušča. Dolžnost vseh, ki imajo srce za ljudstvo, je, da konstatirajo z zadovoljstvom ta napredek in da opustijo vsako tendenciozno tolmačenje in prorokovanje za bodočnost, ki bi moglo ovirati nadaljnji uspešni razvoj tega povoljnega početka.

g Ljubljanska borza. Kakor poročajo belgrajski listi, je vlada odobrila ustanovitev borze v Ljubljani in sicer ne samo produktivno borzo, ampak tudi valutno borzo.

g Žitni trg. Na novosadski produktivni borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 13,40 K do 13,50 K, ječmen 12,00 K, oves 10,00 K, koruza 7,50 K, pšenična moka (št. 0) 20,00 K, pšenična moka št. 2 19,00 K, pšenična moka 16,60 K. — Tendence slaba.

g Industrijalce, trgovce in obrtnike opozarjamo, da posluje urad Ljubljanskega velesejma permanentno skoz celo leto na sejmšišču v pisarniškem posloju pri vходу na levo, telefon int. 140 in je vsem interesentom na razpolago z informacijami o razstavljalcih, dobave izloženih predmetov kakor tudi z informacijami o tekočih razmerah v inozemstvu.

g Budimpeštanski mlini bodo imeli rumunsko in bolgarsko žito. Budimpeštanski mlini so sprejeli velike množine ameriške, rumunske in bolgarske pšenice v mlev, da bodo moko izvažali. Ker imajo mažarski mlini pri nizki mezdni majhne režije proti inozemskim mlinom, pač lahko tekmujejo. Mažarska centrala deviz je pripravljena dati na razpolago inozemsko valuto za nakup rumunske in bolgarske pšenice, zakaj pri izvozu bo prejela plačilo zopet v tuji dobri valuti.

g Visoka valuta in gospodarska kriza. Splošno se toži, da je visoka valuta kriva slabe konjunkturi, nezaposlenosti, da je kriva tudi obrtna in trgovska kriza. Na Angleškem je bilo 1. 1918. vsega vkup 826 konkurzov, 1. 1919. 910, 1. 1920. kar 2016, v 1. 1921. samo v 9 mesecih 3495. V angleški Južni Afriki je bilo lansko leto 2146 konkurzov proti 649 konkurzom 1. 1920. V Danski se je zgodilo v nekaj slučajih, da so morale prebogat družbe zmanjšati delniški kapital na petino ali še na manj. Gospodarska kriza je na vsem svetu, torej tudi v državah, v katerih se ne dviga valuta. Ako se bere, da je na Nemškem samo 10.000 ljudi brez dela, torej da je tam že konjunktura (napravljena z modrim zviševanjem kroženja papirnatega denarja), potem nam je takoj jasno, kje se bliža življenje normalnim razmeram, a kje je samo navidežno gospodarsko procvitanje.

g Švicarska prometna centrala v Curihi naznana, da ni v Švici za promet turistov niti luksusnega davka niti davka za prebivanje. Posamezna zdravilišča zahtevajo zmerne zdraviliške takse, katerih iznos se uporablja za posebne upravitelje (orkestre, igre, sporte itd.). Zdraviliška taksa upravitelju za prosti dostop v zdraviliške dvorane, za znižane cene pri koncertih, predstavah, muzejih itd., ter znaša od 10 do k večjemu 70 Cts. dnevno. Tekom zimse sezone se ponekod, kjer imajo posebne sportne naprave, zahtevajo sportne takse v znesku od 2 Fr do 7 Fr na teden. Znatno število zdravilišč sploh ne zahteva nobenih taks.

g Znižanje tarife za prevoz živalske krme. Ministrstvo za kmetijstvo in vode sporoča, da je prometni minister dovolil olajšave za prevoz 3000 vagonov živalske krme za pasivne kraje in to tako-le: 1. Za seno in slamo računalno se bodo vozarini po tarifnem razredu »C« za 5000 kg; po specialni tarifi br. »3« za 10.000 kg; 2. za zrna to hrano in mlinke proizvode (moka, otrobi itd.) računala se bo tarifa, ki je bila v veljavi 30. junija t. l. (popust 33%). Znižane tarife veljajo pod sledečimi pogoji: 1. Tovorni list mora biti adresiran na naslov Kmetijske družbe, kmetijskih podružnic, zveze kmetijskih zadrug ali občin. 2. Tovornemu listu se mora priložiti uverjenje izdano od strani Ministrstva Poljoprivrede i Voda (Odeljenje za stočarstvo), v katerem bo označeno, da je pošiljatev namenjena za preskrbo revnih krajev. Uverjenje mora biti žigosano in numerirano od strani Ministrstva Saobračaja. Duplikat tega uverjenja, istotako žigosan in numeriran od Ministrstva Saobračaja, mora prejemnik pred prejemom robe predati železniški postaji. Ako unikat tega uverjenja ni priložen tovornemu listu, ali ako se pri izdajanju pošiljke ne predloži duplikata, računala se bo polna vozarina. Krma se mora nakupovati in izvažati iz Vojvodine, Srema, Vzhodne Slovenije in Podunavja. Za Slovenijo je odobreno, da se lahko uvozi 1000 vagonov živinske krme. Kmetijska družba, kmetijske podružnice, zveze kmetijskih zadrug in občin, ki reflektirajo na te znižane tarife, naj takoj prijavijo število vagonov krme, ki jih nameravajo iz goraj naštetih krajev uvoziti, na naslov: Pokrajinska uprava, oddelek za kmetijstvo v Ljubljani (Marjanščina), da se zamore pravočasno naročiti za dostojno število uverenj. Prijave naj vsebujejo: natančen naslov društva ali občine, vrsta (seno ali slama) in število vagonov. O izdanih uverenjih vodila se bo stroga evidenca. — Pokrajinska uprava, oddelek za kmetijstvo v Ljubljani.

g Cene piva na Mažarskem. Mažarske pivovarne so povišale cene piva za 40 odstot.

g Državni zavod za pospeševanje industrije in obrti v Belgradu. Uradno se poroča, da je zabel v Belgradu poslovati »Državni zavod za pospeševanje industrije in obrti« in da so njegove pošiljke oproščene poštne.

g Avstriji bodo izvažali v Rusijo. Na Dunaju se je organiziral te dni poseben konzorcij z nalogo, da organizira eksport avstrijskih industrijskih produktov v Rusijo.

g Hitro padanje cen v Splitu. V Splitu je črni kruh po 22 kron, beli po 26 kron kilogram, moka po 21 kron 50 vin. in 25 kron, sladkor v kockah po 71 kron, v prahu 62 kron 50 vin, milo po 26—60 kron kilogram, olje po 80 kron. V kavarinah je kava 2 kroni cenejša, vino je po 12 do 13 kron liter v sodih. Nekoliko manj se pozna pocenitev pri manufakturi in čevljih.

g Urad za inozemsko trgovino v New-Yorku. Merchants Association v New-Yorku je organizacija za pospeševanje trgovine med Zedinjenimi državami in inozemstvom, ki ima poseben oddelek za zuna-

njo trgovino. V organizaciji je včlanjenih nad 600 večjih trgovcev, uvoznikov, izvoznikov, industrialcev, bankirjev, skratka zastopnikov vseh panog trgovske podjetnosti New-Yorka. Organizacija se pa ne bavi neposredno z nakupom ali prodajo, ampak pomaga samo pri vzpostavitvi trgovinskih stikov med New-Yorkimi in inozemskimi trgovci. Organizacija vabi vsakega, ki želi v New-Yorku kaj nabaviti ali pa tam kaj prodati, kdor želi imena trgovcev ali one panoge iz gospodarskih krogov New-Yorka, naj se obrne na organizacijo ter ji sporoči svoje želje. Informacije se dajejo brezplačno. Naslov organizacije je: The Merchants Association of New-York, New-York, 233 Broadway.

Ljubljanske novice.

Ij Šentjakobska prosveta. Danes ob pol osmih zvečer bo nadaljeval msgr. Viktor Steska svoje veleznimivo predavanje »o stari Ljubljani.« Vabimol

Ij Prosveta Krakovo—Trnovo. Danes ob 10. uri dop. se vrši v dvorani Kolezijska ul. 1 Ustanovni občni zbor dramskega odseka. Vsi člani vabljeni. — V nedeljo 22. okt. ob 10. dop. istotam občni zbor Prosvete. Na sporedu volitve novega odbora. K številni udeležbi vabi — odbor.

Ij Znanstvenopolitični klub ima v ponedeljek ob 8. uri zvečer v Akademskem domu se-stanek. Predava odvetnik »dr. Malnerič« »O znanstvenem spoznavanju države.«

Ij Padanje cen se nadalje razvija. Izredno slab tovarni promet bistveno ovira upliv konkurence cenejšega blaga. Slanina debelih prašičev je padla na 116 K, salo 120 K, na debelo s kožo 100 K. Nakup je neznamen, ker je pričakovati nadaljnjega padca cen slanine kot masti. Domača mast 130 K, ameriška 116 kron. Pri nakupu soljene slanin na debelo in drobno se opozarja interese, da pazijo na kvaliteto blaga. Manjvredno blago naj se naznani tržnemu nadzorstvu. Svinjsko meso prve vrste 90 K; na debelo se prodaja meso celih prašičev 70 do 76 K. Cena govejemu mesu je padla za 1 Din pri kg. V mesnicah najvišja cena 60 K, na trgu 56 K, meso tretje vrste 34 do 40 K, druge vrste 42 do 50 K. Kvaliteta govejega mesa v celoti je sedaj prav dobra. — Glede špecerijskega blaga je pričakovati v kratkem znižanja cen. — Cene domači moki so pričele padati. Št. 0 24 K, ameriška moka št. 0 22 K. Ko dospe v Ljubljano še večja množina ameriške moke, se bodo morale cene domače moke zjednačiti s ceno ameriške. Črna moka ameriške krušne moke 19 do 20 K. — Cena kruhu je bila pretečeni teden 28 K za kg belega kruha. Peke se opozarja, da je ta cena previsoka in da se bo brez obzira sodno postopalo proti onim, ki bodo vzdrževali nadalje to ceno. Izgovor na drago kupljene zaloge je brezpredmeten, ker so bili peki pravočasno obveščeni o tendenci moke. — Glede zelenjave je trg dobro založen. Zeljnate glave so padle v ceni: na debelo 3 do 3,50 K kg. Gob je še vedno dovolj na trgu, 8 do 12 K kg. Krompir se drži na ceni 6 do 7 K kg.

Ij Šentpetersko prosvetno društvo priredi prvo predavanje v letošnji sezoni v ponedeljek 16. t. m. točno ob osmi uri zvečer. Predava g. prof. dr. Puntar. Vabimo k obilni udeležbi. — Po predavanju od-borova seja.

Ij Slovensko marionetno gledališče. Predstave danes ob 8. in ob 6. popoldne. Na sporedu: Prolog in bajka v 6 slikah »Kraljevič Roženevci in princeza Lilijana«.

Ij Špek po 100—110 kron. Več glej oglas Predovič.

Ij Kako delajo v Ljubljani sladoled? Prejeli smo: S pogledom na notico pod tem naslovom v petkovem »Slovenec« se poziva pisec notice, naj navede ime trgovke, pri kateri je kupil tak sladoled. Ako so med ljubljanskimi sladoledarji taki, ki na ta način delajo sladoled, nikakor niso vse sladoledne trgovke take. Da se torej drugim ne godi krivica, naj se ime krivca navede. Sladoledar.

Ij Umrlj so v Ljubljani: Frančiška Vrtnik, posestnikova vdova, 65 let. — Marjana Debeljak, hiralna, 73 let. — Fran Kulovec, posestnik, 73 let. — Stanislava Škerjanec, delavkina hči, 4 mesece. — Matija Hribar, bivši trgovski sodnik, 83 let. — Fran Podied, občinski ubožec, 60 let. — Fran Berlec, rejencec 5 mesecev. — Marjeta Šupanec, delavkina hči, 5 mesecev. — Valentin Rozman, mestni ubožec, 77 let.

Prosveta.

p »Socialna Misel« za oktober je že dotiskana in izide, oziroma se razpošlje v sredo ali četrtek. Prinaša sledečo vsebino: Franc Smodej: Revizija ustave. — Dr. J. Jeraj: Socialna vzgoja individua. — Cosmopolita: Vstajajoči vzhod. — F. T.: Cezaropapizem, boljševevzem in vera. — V. Šarabon: Največji socialni eksperiment narave. — Janko Kralj: Reformistični socializem in krščanski socializem. — Revije in knjige (ocena »Almanaha kat. dijaštva«).

pr Slovenske čitanko za osnovne šole. Prejeli smo sledečo kritiko: Zanimiv bi bil študij o razvoju ljudskošolskih »Berle« preko vmesnih za silo zmanjšanih »Šolskih listov« do sedanje »Druge, tretje itd. čitanke«. S kakšnimi težavami se je moral njega daj boriti Slomšek! Danes pa imamo kljub omalovaževanju od gotove strani gotovo krasno razvito mladinsko slovstvo. Imena »Vrtece«, »Angelček«, »Orliček«, »Pomladni glasik«, »Zvonček« nam to dovolj jasno dokazujejo. In vrhutega imamo še Stritarjeve in Zupančičeve mladinske zbirke proze in poezije. Prireditelji sedanjih »Slovenskih čitank« so se marljivo ogibali »Vrtcu« in »Angelčku«. Ravno prezrli ju niso, pa vendar se pozna, kam pes taci moli. Pisane so sempatja v pravcatem »jugoslovenskem« jeziku. Radovedni smo, če tudi Srbi s tako vneto tlačijo slovenske izraze v svoje knjige. Menda ne. Imajo nekaj narodnega ponosa; naši prireditelji so pa narodno

tapce... Ganglova in Črnejeva čitanka ste v vsakem oziru bolj urejeni kakor je Rapetova (IV.). Opozorjam zlasti na zemljepisni in zgodovinski del. Če so drugi kraji države tako pomanjkljivo opisani kakor je Slovenija (mesta!), potem zasluži ta del trojko. V zasedenem ozemlju niti Trsta ne pozna. (Opis Slovenije!) Zasedeno ozir. neodrešeno ozemlje bi se moralo bolj poudarjati; sam »Poljub neodrešeni domovini«, sestavljen iz nekaj lepih fraz, ne zadostuje. Dramatiziranje zgodovine se nam zdi neumestno (Ujedinjenje in Po-trpljenje k svobodi). Bere se lepo, nič ne rečeno; a za učno snov je ta oblika preokorna. Ne bilo bi pa napačno, če bi prišlo v knjigo vsaj par prizorov kake čedne mladinske igrice. Na strani 301 je grda zmota, da je papež Leon XIII. proglasil 1. 1880 sv. Cirila in Metoda za svetnika. Učeni g učitelji bi takih zmot ne smeli učiti. V vzgojnem oziru se nam zde pogrešeni Lapajnetovi gospodarski članki. Pred otroki ne smemo nikdar smeti štiti odraslih ljudi in njihovih napak. In preučeni so njegovi otroci, preučeni. Semlertje tudi lahko opaziš, da je vsak prireditelj delal na svojo roko; edinstvi ni bilo med njimi. Miklavža bi bil Rapé že lahko opustil; v četrtem in petem šolskem letu so otroci že prezreli zanj. Par biografskih podatkov o vsakem pisatelju bi tudi ne bilo odveč. Vsaj učitelji bi prav prišli. Ali pa naj kot pomozna knjiga izide slovenska zgodovina. L.

pr Izšel je »Almanah kat. dijaštva za l. 1922«. Tiskala Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani. 100 str. Cena 10 din. Dobiva se: v Jugoslovanski knjigarni, V Prodajalni K. T. D. (prej H. Ničman) in v Novi Založbi. Naroča se: Upravištvu »Almanah«, Miklošičeva c. 5, Ljubljana. (Glej »Dijaški vestnik«!)

Narodno gledališče.

DRAMA.

Torek, 17. oktobra. — Zaprtlo.
Sreda, 18. oktobra HLAPEC. Red B.
Četrtek, 19. oktobra JACK STRAW. Red C.
Petek, 20. oktobra R. U. R. Red A.
Sobota, 21. oktobra ROMANTICNE DUŠE. Red E.
Nedelja, 22. oktobra. Ob 3. popoldne JACK STRAW. Izven.

Nedelja, 22. oktobra. Ob 8. zvečer R. U. R. Izven.
Ponedeljek, 23. okt. ROMANTICNE DUŠE. Red D.

OPERA.

Torek, 17. oktobra TAJNOST. Izven.
Sreda, 18. oktobra. Večer dramatičnih plesov. Pleše Valerija Kratinova, profesorica na Dalcrose-jevem zavodu v Hellaerou. Izven.
Četrtek, 19. oktobra TRIPTYCHON. Red D.
Petek, 20. oktobra. — Zaprtlo.
Sobota, 21. oktobra TAJNOST. Red C.
Nedelja, 22. oktobra LAKME. Izven.
Ponedeljek, 23. oktobra. — Zaprtlo.

Cerkveni vestnik.

e O cerkvenih razmerah v Rusiji je objavil zanimiv članek Italo Cingarelli, katerega ponatiskuje tudi belgrajska »Politika«. »Živa cerkev« škofa Antonina, ki se je udinjala sovjetom, ne uspeva, ker je ne marajo ne verniki ne boljše-viki, katerim naj bi služila samo zato, da razbije cerkev sploh. Sploh sovjeti ne morejo veri in cerkvi kljub smrtnim obsodbam in ječam blizu, na-sprotno, ona celo med delavstvom žanje, ker ni več otrovana od cezaropapizma. Zanimivo je, da Cingarelli zaznamuje tudi veliko napredovanje katolicizma, zlasti v Petrogradu. Sovjeti sicer tudi katoliško duhovništvo preganjajo in celo smrtno obsodbe so se izvršile, vendar pa se Rima ženi-rajo, in katoliški duhovniki se oblasti ne boje, ker se ne boje za družino, ki je nimajo ter valed tega lahko pogumno branijo sebe in cerkev. Vražjo se v katoličanstvo tudi pravoslavni duhov-niki, po staroslovenskem obredu seveda. V Lub-linu se je celo osnoval kolegij za misionarje. Ruski episkopat se seveda hudo bori zoper ta pojav.

Turistika in sport.

Danes ob 3. uri popoldne se vrše kolesarsko in motociklistične dirke na ljubljanski grad. Dohod ki cilju po Študentovski ulici, ter osonji poti do pol 3. po vožni poti, pozneje je ta radi varnosti občinstvu zaprta. Vstopnina Din 3. Občinstvo se naproša, da se rediteljem pokorava in s tem pripomore do gladke izvršitve.

I. Napotnik, poštni kontrolor:

O telefonu.

Nedavno se je razvedelo, da je v Ameriki umrl Graham Bell, izumitelj prvega uporabnega telefona, 75 let star. Pri tej priložnosti je pomniti, da je že leta 1837. zapazil ameri-kanec Page, da daje tenka železna ali je-klena palčica od sebe glasove, če je vtaknjena v žično tuljavo in če se električni tok zapo-redoma hitro prekinja in vključuje. Tudi je zapazil, da je višina tona zavisna od tega, kolikokrat se je tok prekinil.

Ta izum je uporabil l. 1861. učitelj Fi-lip Reiss ter je napravil prvi telefon. Poši-ljalo je bilo štirioglasta omara, na kateri je bil pritrdjen zvočni lijak. Okrogla odprtina je bila zaprta s tenko mrenico, ki je bila po platinskem dotiku v zvezi z baterijo. Iznad dotika je vodila platinska dotikalna konica tok k sprejemalu. Pri vsakem tresljaju je po-tisnila mrenica s platinskim dotikom na ko-nico in je prav tako hitro popustila. Zvočni valovi so namreč baterijski tok vključevali in prekinjevali, in sicer se je tok prekinjal toli-ko-krat, kolikor so bili toni govorjeni v telefon.

Prejemalo je napravil Reiss na ta način, da je pritrdil na resonančno omarico iglo (kahršna se rabi za pletenje), in to iglo vo-doravno vtaknil v žično tuljavo; igla je pre-kinjala tok in dajala od sebe tone.

Ko je leta 1876. profesor Graham Bell na mednarodni razstavi v Filadelfiji pokazal svoj novi telefon, pri katerem je bilo poši-

ljale narejeno prav tako kakor prejelo, je bil Reissov izum kmalu pozabljen.

Graham Bell se je rodil dne 3. marca l. 1847. v Edinburgu. Studiral je na tamkajšnjem vseučilišču in v Londonu. Ko je dovršil študije se je preselil v Kanado, dve leti nato pa v Boston. Ko je stopil l. 1876. s svojim telefonom pred javnost, ga je naprosilo ravnateljstvo narodne telefonske družbe, naj bi se izjavil, kaj meni o bodočnosti telefona.

Bell je izdelal pismeno izjavo, v kateri je obrazložil svoje mnenje o telefonu, kakršen je v rabi danes. Uspeh je bil ta, da ga je vse zasmehovalo. — Imeli so ga za nepopoljšljivega sanjača. Bell pa se ni dal oplašiti, ampak je vse svoje dni posvečal svojemu izumu. Delal je neutrudno in sicer v dveh smereh: potkušal je v daljavo prevajati glasovne zvoke in se ukvarjal s problemom, kako bi glu-

honimim dal poslušati ter jim omogočil govorico.

Prvikrat je s svojim telefonom govoril dne 11. avgusta l. 1876. na 9 kilometrov dolgi progi Bedford—Mand Pleasant; odtlej je svoj izum seveda dokaj izpremenil in izdatno izboljšal ter dosegel dovršenost, kakršno poznamo dandanes.

Dijaški vestnik.

d. »Almanah kat. dijakstva za l. 1922« je tu. Tovariši in tovarišice! Ta knjiga je naša, povsem naša! Naročite jo! Organizaciji Nemudoma nam pošljite število naročnikov! Katoliški inteligentje! Naročite si »Almanah«, da nas spoznate: kako mislimo, živimo in delamo! (Vsebinsko bogata, opremljena okusno. Obsega 100 strani Mominsvetovega formata in stane 10 Din.) V založbi »Almanah« je izšla tudi pesniška zbirka Antona Vodnika: »Zalostne roke« (tiskana na dokumentnem papirju, elegantna oprema); prvi realiziran načrt lastne dijaške založbe!

Cena 10 Din (za dijake 8 Din). Naroča se: Upravništvo »Almanah«, »Danica«, Miklošičeva cesta 5, Ljubljana. (Denar pošljete po priloženi položnici.)

Poizvedovanja.

Nasel se je včeraj ključ. Dobi se v naši upravi. Izgubila je 14. l. m. dopoldne uboga deklica od Vodnikovnega trga do Sultnerja na Mestnem trgu 100 K v novčanicah po 40 K. Pošteni najditelji se iskreno prosijo, da denar vrne pri Kogojevih v Florjanski ulici št. 18 ali pa na drugi stojnici pred Vokačem (za Mahrovo hišo).

Orlovski vestnik.

Orel Ljubljana - Sv. Jakob. Telovadni večeri oslonejo — po dogovoru — neizpremenjeni, bodisi za člansko, kot tudi za naraščajočo. Skrajšane so samo telovadne ure, in sicer za naraščajočo od 6. do pol 8. ure, za člansko od pol 8. do 9. ure zvečer. Ker se posebnih obvestil ne bo razpošiljalo, zato prosim vse brate, da se

drže imenovanega obvestila in zahajajo redno in točno k telovadbi. — Načelnik.

Orel Krakovo—Trnovo. V ponedeljek, 16. oktobra ob 8. uri zvečer 5. redni fantovski večer z zanimivim sporedom. Vsi polnoštevni! — Odbor.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Pluvirom. diferenca v C	Nebo, oblaci	Pacavina v mm
13.10. 21 h	741	11.4	0.9	obl. s. zap.	
14.10. 7 h	740.8	9.8	1	obl. jzab.	
14.10. 14 h	740.4	12.7	0.7	obl. s. vzb.	

Pozor! Ne zamudite! Ženitna ponudba.

Naznanjam cenj. občinstvu v mestu in na deželi, da radi pomanjkanja prostora oddam v kratkem vse

originalne plošče

(fotografske negative). Stranke, katere so se dale slikati v letih 1908 do 1918 v mojem ateljeju, opozarjam, da vsak posameznik, kdor se tekom 14 dni zglašil v mojem ateljeju, lahko dobi svojo orig. fotogr. ploščo. Cena 40 kron. Pošiljam tudi po pošti; zadostuje ime in priimek (in leto), na katero je bil naročnik svoječasnno vknjižen.

Fotogr. atelier »Viktor«

Ljubljana, Beethovnova ulica št. 6.

V ČETRTEK, dne 19. oktobra t. l. ob 11. uri dopoldne se vrši na ormoški graščini lastnem majerskem dvorišču na HARDEKU

Prostovoljna dražba

4 konj za vožnjo in

2 mladih žrebet,

ki so last ormoške graščine.

Mladenič, prost vojaščine, obrtnik, se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično, staro 20—24 let. Ponudbe s sliko se prosijo na upravo lista pod šifro »OBRITNIK«. 4284

JOŠKO MULEJ

MINKA MULEJ roj. RUČIGAJ

POROČENA.

15. 10. 1922.

BLEJSKO SELO

MENGES

VAJENCA

za pekovo obrt v starosti 14 do 16 let sprejemem. Hrana in stanovanje prosto. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 4377.

Hlapca h konjem

pridnega, poštenega, treznega takoj sprejme AL. ZORMAN, Ljubljana, Stari trg 32. 4380

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, da je naš srčnoljubljeni brat, stric in svak, gospod

Ivan Vrhovec

dimnikarski mojster in posestnik

dne 14. t. m. ob pol 3. pop. po kratki mučni bolezni, v 62 letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v ponedeljek, dne 16. oktobra 1922, ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Sv. Petra cesta št. 50, na pokopališče k Sv. Križu.

Bodi mu ohranjen blag spomin!

V Ljubljani, dne 14. oktobra 1922.

žalujoči ostali.

Zalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem prežžno vest o bridki izgubi nadvse ljubljene sina, brata, strica, svaka, gospoda

Janko Premka

podnarednika, električ. podčastniške šole

ki ga je Bog dne 13. septembra, v cvetu mladosti 21 let, nenadoma poklical k Sebi v večnost. — Odšel si, ne da bi Te še enkrat videli, kateri smo Te tako srčno ljubili; toda spavaj, spavaj dragi sinko, v daljnem tujem kraju. Edino upanje nam še ostane, da se snidemo nad zvezdami v rajskih višavah. — Pogreb prebлага pokojnika se je vršil v šibeniku, kjer so ga na otoku Grad položili k večnemu počitku. — Sv. maše se bodo brale v več cerkvah.

Priporočamo ga v molitev in blag spomin.

Ljubljana—Šibenik, dne 12. oktobra 1922.

ZALUJOČI STARŠI, BRATJE IN SESTRICI.

ZAHVALA.

Povodom smrti našega nadvse ljubljene sina, brata, strica in svaka, gospoda

Jankota Premk

izrekamo srčno zahvalo posebno g. komandantu za spremstvo in ganljivi nagrobni govor, vsem gg. častnikom, podčastniški šoli, vojaštvu, orožništvu, sokolstvu, mestni godbi iz Šibenika za obilno spremstvo prebлага pokojnika na njegovi zadnji poti. Prisrčna hvala tudi vsem darovalcem vencev in cvetja, častiti duhovščini in vsem, ki so nam izražali kakorkoli svoje sočutje ob prebriski izgubi.

Ljubljana, dne 12. oktobra 1922.

Žalujoča rodbina PREMKOVA.

„FIAT“ automobili

Zündapp motorna kolesa Reithoffer pnevmatika

Najnižje tovarniške cene. — Glavno zastopstvo O. ŽUŽEK, Ljubljana, Sodna ul. 11. Tel. inter. 461

Kot izterjevalec, potnik

ali BLAGAJNIK išče službe moški, vešč slov., ital. in nem. Ponudbe pod »Primorec« na upravo lista.

Prodajalko

tudi nemškega jezika večjo, ki ima veselje do knjigovodstva, sprejme tverka M. BERDAJS, Maribor. — Hrana in stanovanje v hiši.

Slov. Planinsko društvo sprejme samostoj. knjigovodjo

zmožnega bilance, obenem za pisarniške posle. Služba celodnevna. Planinci prednost. Plača po dogovoru. Prijave na Osrednji odbor S.P.D. v Ljubljani, do 1. novembra 1922.

Boljšo, starejšo gospo ali gospodično, vajeno večjega gospodinjstva, dobro šiviljo, iščemo

kot oporo v trgovini zaposleni gospodinjji poleg izvršne kuharice in dekle. Ponudbe z navedbo dosedanjega delovanja in zahtev na: »Ljubljana, poštni predal 79.«

Kot franc. korespondent

(-inja) za dop. in nadzorstvo in pomoč dveh srednješolcev (deklica 13 let, deček 11 let) popoldne iščem gospoda ali damo. Plača po dogovoru, event. cela oskrba v hiši. Znanje klavirja prednost, toda ne pogoj. — Ponudbe: »Ljubljana, poštni predal 79.«

Sirarna v češkoslovaški

išče za SHS odjemalcev na debelo. Dopisi na SIRARNO ARNOLD WEISZ, Velké Šarlahy. 4260

Zanesljivega in pridnega potnika za Slovenijo

sprejme TOVARNA HRANIL. Natančne ponudbe z navedbo pogojev na »poštni predal 113«, Ljubljana, Glavna pošta. 4361

15 letno dekle (sirota)

poštena, močna zdrava, želi priti kot učenka v kako trgovino v mestu ali na deželi proti prostemu stanovanju in hrani. Doprila je dva razreda meščanske šole. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4353.

čevljarški pomočnik

dobi stalno službo v Mengšu pri Kamniku kakor tudi mlad učenec z dobrimi spričevaji. — IV. PENIC, čevljarstvo, Menges štev. 84 pri Kamniku. 4309

Trgovskega železninarja pomočnika

takoj sprejme tverka Erjavec & Turk Ljubljana

IŠČEMO

izurjenega kotlarja

če možno samskega, za trajno delo. Ponudbe z navedbo referenc naj se naslovi na: BELGRAD, poštni predal št. 215.

Več sposobnih potnikov

IŠČEMO za Ljubljano in okolico, za prodajanje kakor tudi za inkaso proti stalni plači in proviziji. — Predstavijo naj se osebno ali pošljejo pismene ponudbe: SINGER šivalni stroji BOURNE in KO. v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 3.

Hišnik

brez otrok išče mesta. Ev. gre tudi za hišnega kočijaža ali skladiščnega delavca. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 4365.

MLADENIC, star 27 let, invalid s 30 odstotki, se

želi izučiti za krojača.

Kdor bi bil tako dobrega srca, da bi ga sprejel, naj naznani pogoje na naslov: ZAGAR STANISLAV, Damej, pošta VINICA, Dolenjsko. 4355

Naprodaj klavir

(SPILET), dobro ohranjen. Ogleda se: Gosposka ulica 3, pritličje.

DRVA

oddaja vsako množino. — Rezanje drv z motornim obratom. LUDVIK ILERŠIČ, na Friškovcu, za prejšnjo belgijsko vojašnico. 4385

Lipove deske

kakor tudi vsakovrstni drugi les in hlode za takojšnjo dobavo kupi takoj

družba SIELC, Zagreb Gajeve 10. 4369

Pletilni stroji

dobro ohranjeni, na prodaj. Naslov v upravi lista pod številko 4393.

NAPRODAJ dobro ohranjena

zložljiva postelja in kopalna banja.

Naslov pri upravi lista pod št. 4389.

Meblovano sobo

s posebno vhodom išče za takoj ali pozneje obratovodja, samec, 30 let, soliden, ki bi dobil ceno drva, po možn. v sever. delu mesta, v bliz. juž. ali drž. kolodvoru. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »SOBA«.

Raznovrstne note

naprodaj. Ulica na Grad 4, pritl.

GOSPODARSKA ZADRUGA v Zavednjem, pošta Šoštanj, pouzdi

vagon krompirja

prvovrstnega, v peščenih in strmih fletih zraslega. — Cene in pogoji po dogovoru. 4383

Skupno sobo iščeta

2 uradnici. Event. sta pripravljena poučevati otroke. — Ponudbe na upravo lista pod »Dve uradnici«.

Ako še niste, pošljite naročnino!

Mobilizacija bosih!!

Pred nakupom si ogledite mojo veliko zalogo finega boksa (trjav, črn), Chevreta (rdeč, črn), Chevro, Chevrolaka in vse druge vrste usnja, dalje lepo izbrano čelino, pitlingov in prvovrstnih močnih podplalov, več vrst težkih in lahkih. — Cena najnižja! Drž. uradništvu in delavstvu tobačne tovarne znaten popust.

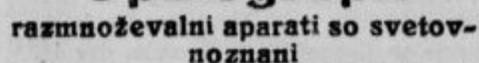
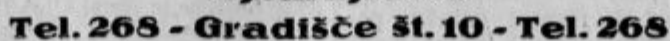
Ne zamudite ugodne prilike!

Se priporoča

AVG. ŠKOF, trgovina z usnjem,

LJUBLJANA, Pred Igriščem štev. 1.

Zahtevajte ponudbe!

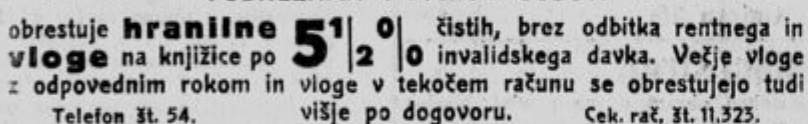
Zahtevajte ponudbe!

(Objava 4 Din.)

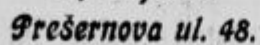
PISALNI STROJI IN POTREBŠČINE:
Bar Fran. Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

ZALOGA POHISTVA:
F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

VOGAL KNAFLOVE ULICE.

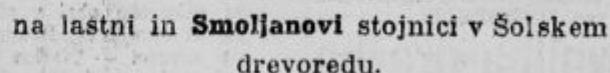

Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani.

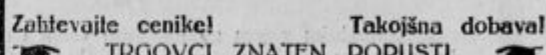
Pozor pekil »DIAMALT«, tvornice Hauser i Sobolka, Beč-Stadlau, v predvojni kakovosti, se zopet dobi pri glavnem zastopniku za Jugoslavijo
EDUARD DUZANEC, Zagreb,
SKLADIŠČE Strossmayerova ulica št. 10.

Ljubljana, Mestni trg 5-6.

**„ZE-NA“, domaći proizvod perila, ZAGREB,
Ilica 19.**

Otvoril sem oblastno konc. informacijsko pisarno Ljubljana Vrtača št. 3, Korsikov vrt, prva vrata desno. Dajem točna pojasnila v vseh vojaških zadevah. Uradne ure od 9—11. ure dop. in 3—4. ure pop. v nedeljah in praznikih od 9—11. ure. Josip Svetiž, podpolkovnik v p.

Motorenfabrik J. Gostonyi,
Wien VII., Stiftgasse 7.

Strojne tovarne in livarne d. d.
Ljubljana